

MHB 1644

VILVAKOK LAUGA

1992. DECEMBER

TARTALOMJEGYZÉK

Bartha Zsuzsanna: Elnökségi tudósítás	3
Bartha Zsuzsanna: Tiszteletbeli sorstársnak tekintik...	
Jakab Miklós, református lelkipásztor 80 éves	8
Lak István: Könyvbemutató ünnepség	9
Dr. Papp László Tivadar: Szembetegségek az időskorban	12
Dr. Székely István:	
Változások az időskor szemészeti ellátásában	14
Ínyenceknek	16
Jogrendszerváltás a szociálpolitikában	17
Közlemények	21
Kárpáti Tünde: „Szól a Szív” — koncertkrónika	22
Dr. Vértés László:	
Óda a fényhez — Gondolatok egy könyvről	24
Lak István: Őszi döntő a harmadik évben	27
Arató András: Beszélő Teletext-kártya	28
Lak István: Ősszel a dunántuli dombok között	30
Megyei hírek: Rendezvények a Fehér Bot Napján	32
Horoszkóp	33
Sportrovat: Dosek Lajosné: Barcelona, '92	34
Lak István: Olvasó-szerkesztőségi találkozó Egerben	36
Hírdetések	37

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének havi folyóirata. Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin. Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna. Szerkesztőségi munkatársak: Kas László olvasószerkesztő, Lak István szakmai szerkesztő. Kiadóhivatal: 1146 Budapest, Hermina út 47. Telefon: 1-210-440/14 mellék. ISSN: 0209-6765. Előfizethető a megyei szervezeteknél: egész évre 120 Ft-ért (a tárgyévét megelőző év november 30-ig), félévre 60 Ft-ért (a tárgyév II. féléve előtti május 15-ig).

*Minden kedves
Olvasónknak kellemes
karácsonyi ünnepeket
és boldog új
esztendőt kívánunk:
a szerkesztőség*

Bartha Zsuzsanna:

Elnökségi tudósítás

A MGVYOSZ Országos Elnöksége 1992. október 29-én ülésezett. Igazol-
tan hiányoztak: Forró József, Dr. Mol-
nár Antal és Szabó József.

A tanácskozás egyetlen napirendet
tárgyalt: Reformelképzelések a vak
gyermekoktatásában címmel. Meg-
hívott vendégként jelen voltak: Heles-
fai Katalin a Vakok Általános Iskolája
és Diákotthona igazgatónője, Dr. Se-
bestyén Ibolya a pécsi Világ Világos-
sága Alapítvány iskolájának igazgató-
nője, Fehér Anna a Vakok Batthyány
László Gyermekotthon és Általános
Iskola igazgatónője és Balogh Tibor a
„Szól a Szív” Alapítvány elnöke.

Kuminka Györgyné köszöntője után
elsőként Balogh Tibor a „Szól a Szív”
Alapítvány elnöke számolt be az el-
múlt öt esztendő munkájáról. A rész-

letes tájékoztatóban elhangzott, hogy
az alapítvány 1987-ben jött létre azzal
a céllal, hogy a Budapest, XIV. Ajtósi
Dürer sor 39. alatt élő gyermekek élet-
körülményeit és tanulási lehetőségeit,
valamint a társadalomba történő in-
tegrálódásukat megkönnyítse. Az
uszoda építése pedig fő célként lett
kijelölve. Ez a cél ma már mintegy fan-
tomként jelenik meg. Ma mindenki az
uszodát kéri számon, pedig az alapít-
vány önmagában nemcsak ezt jelenti.
Az uszoda megépítése valóban égető-
en fontos lenne. Az induláskor elő-
nyösebb helyzetben volt az alapít-
vány. Egy-másfél év alatt 1,5-2 millió
forint került a számlára a televízió mű-
soros rendezvényeinek köszönhető-
en. Ezt követően a gazdasági helyzet
romlása egyre jobban éreztette hatá-
sát. Az alapítványba az úgynevezett
vállalkozói szellemet kellett belevinni.
Az köztudott, hogy az emberek szíve-
sen adakoznak, de még szívesebben
adományoznak, ha érzik, hogy az ala-
pítvány szól is hozzájuk. A „Szól a
Szív” Alapítvány mottója az lett, hogy:
„Először adunk, s utána kapunk. Te-
hát nem kérünk és kéregetünk, hanem
kapunk.”

A vállalkozás 1989-ben egy komoly-
zenei programmal indult - sikerrel, de

4

természetesen voltak más rendezvények is. Már hatvan rendezvényt tudhat maga mögött az alapítvány. Elérkezett az alapítvány öt éves évfordulója - mondta Balogh Tibor - és nekünk is el kell gondolkodni azon, hogy a fő cél, az uszoda megvalósítása érdekében iszonyú nagy energiákat kell befektetni. Amennyiben az elkövetkezendő évben nem sikerül az uszodát felépíteni, úgy lehet, hogy erről a célról le kell mondani.

Az alapítvány éves kamatát *(eddig is és a jövőben is)* a célnak megfelelően a vak gyermekekre fordítják.

Az alapítvány kuratóriuma kilenc tagú, és tiszteletbeli elnöke Antal Imre. Jelenleg 5,5 millió forinttal rendelkezik a „Szól a Szív” Alapítvány. Balogh Tibor felajánlotta, hogy amennyiben bármiben segítséget tud nyújtani a szövetség munkájához, úgy szívesen áll a rendelkezésre.

A beszámolót követően Dr. Sebestyén Ibolya a pécsi Világ Világossága alapítvány működéséről tájékoztatta az elnökséget. Elmondta, hogy a következő célokat tűzték ki maguk elé:

- gyermek szemészeti szakrendelő komplexumnak;
- látássérült gyermekek rehabilitációs központjának és
- egy foglalkoztatási centrumnak a létrehozása.

Ahol jelenleg tartanak, az a középső cél megvalósítása. Ez nem mást jelent, mint egy negyven fős intézményt vak és gyengénlátó gyermekek számára óvodáskortól 18 éves korig. Mindezt a megfelelő oktatási-nevelési jellel és gyermekgyógyászati, va-

lamint gyermekszemészeti ellátással. Az intézmény 1990. szeptember 1-je óta működik. Mindössze tíz fő bentlakására van jelenleg lehetőség. A Dunántúlon az egyetlen intézmény, ahol a látássérült gyermekekkel foglalkoznak. A gyengénlátó gyermekeket a közeli normál iskolákba próbálják integrálni.

A gyerekekkel egy év óta egy német szobrászművész dolgozik, aki Pécssett a fogyatékos gyermekek európai központját szeretné megvalósítani. Az elkészült kis ajándéktárgyakat Németországban tudják értékesíteni. Az alapítvány pályázatok és egyéb pénzszerzési akciók *(pl. hangversenyek)* útján igyekszik növelni anyagi forrásait.

Dr. Sebestyén Ibolya elismeréssel szólt arról a támogatásról, amelyet a Vakok Általános Iskolájától és a „Szól a Szív” Alapítványtól kaptak. Úgy gondolják, hogy a dolgokat nem kell újra kitalálni, hanem érdemesebb egymástól tanulni. Az oktatás szakmai háttéréről a következők hangzottak el. A foglalkozások kiscsoportokban szaktanárok, gyógy- és tiflopedagógusok közreműködésével folynak. Az általános iskolai tanterv szerint haladnak. Ezenkívül tanulnak a gyerekek gépírást, számítástechnikát, különféle kézművességet *(szobrászat, kötés, szövés, gyurmázás, szobrászat)*, angol és német nyelvet, ének-zenét, valamint hetente háromszor a mozgáskultúra fejlesztésére kerül sor.

A kiscsoportos foglalkozások ellenére a gyerekek nem magányosak, sok közösségi programban van részük. Reggelente pedig valamennyien összejönnek az óvodában, ahol közö-

sen imádkoznak és énekelnek. Rövidesen mozgástréner is kerül az iskolába.

A pécsi intézmény tájékoztatója után Helesfai Katalin a Vakok Általános Iskolájának és Diákotthonának igazgatónője vette át a szót, aki igen részletesen beszélt az iskola múltjáról, jelenéről és jövőjéről. Helesfai Katalin (*aki szaktanári, hallás- és látássérült gyermekek oktatására szolgáló gyógypedagógusi képzettséggel rendelkezik*) 1986 óta áll az intézmény élén. Vezetői munkájában az az elképzelése, hogy a vak gyerekek speciális nevelése és oktatása terén már elért eredményeket kell felhasználni. Ugyanakkor figyelemmel kell kísérni a tiflopedagógia terén történt változásokat. Mindezek mellett a nevelőtestületekre igyekszik építeni. Külön óvodai, előkészítő, iskolai és nevelőotthoni tagozat működik, mindegyik önálló tantestülettel.

Az iskola, mivel országos intézmény, a Fővárosi Önkormányzathoz tartozik. Az épületben évek óta felújítási munkálatok folynak. Már csak néhány terem, a kert és a kerítés renoválása van hátra. Az iskola éves költségvetése 70 millió forint. Emellett az intézménynek minden olyan lehetőséget meg kell ragadnia, amivel az oktatás-nevelés feltételeit javítani lehet. A „Szól a Szív” Alapítványtól 1.400.000 forint értékben kaptak gépeket, berendezéseket. A minisztérium és a Fővárosi Önkormányzat jóvoltából is sikerül évente egy-egy nagyobb értékű berendezést beszerezni.

Az óvodai- és iskola előkészítő tagozatban nyolc csoportban 43 gyermek van. Az épértelmű, általános isko-

lai tagozaton 154 gyerek tanul. Az enyhe értelmi fogyatékos, vak gyermekek tagozata két csoportban 46 gyermek részvételével működik. A súlyosan értelmi fogyatékos, vak gyerekek tagozatán négy csoport van 27 fővel. Végezetül ebben az évben indult a munkára felkészítő tagozat a súlyosan értelmi fogyatékos gyermekek részére, egy csoporttal, öt fő részvételével. Összesen tehát 37 csoport működik, 275 fővel.

Az iskolában speciális szakiskola is működik, ahol az elméleti képzést kapják a diákok. A szakmai oktatásra pedig a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalatnál kerül sor. A diákotthonban összesen 177 gyermek lakik, melyből 16 fő állami gondozott. Az iskola épületén belül található az Országos Látásvizsgáló szakértői Bizottság is.

Az utóbbi években a látássérülés okait vizsgálva azt tapasztalhatjuk, hogy 58 %-ot tesz ki a koraszülöttség következtében megvakultak létszáma. A vakok és az úgynevezett fényérzékenyek száma az összlétszám 70 %-át teszik ki. Intellektus szerint 60 %-os az átlagos, illetve közvetlen az átlag alattiak aránya; 20 % az enyhén, 8 % a súlyosan értelmi fogyatékos vak tanuló. Az átlag feletti intelligenciahányaddal rendelkezők aránya mindössze 12 %. A társuló fogyatékoságok közül egyre több a beszédhiba. Gyógytestnevelésre 68 % szorul. Ezenkívül van hallás- és mozgássérült gyermek is. A súlyosan értelmi fogyatékosok között pedig nyolc az úgynevezett autista, vagy autista jegyekkel rendelkező.

6

Jelenleg 59 pedagógus dolgozik az iskolában, a diákotthonban pedig 68. Ezenkívül 38 fő a nevelőtanárok létszáma, melyből kettő mozgástréner. A gyerekfelügyelők száma 23 fő. A gazdasági és a technikai személyzet összlétszáma 51 fő.

Egy innovatív próbálkozást indítottak 1989-ben. A Közoktatás Fejlesztési Alaphoz nyújtottak be egy hároméves pályázatot. A következőket igyekeznek megoldani:

- szervezeti átalakítás; Erre azért volt szükség, mert a tantervük nem párhuzamosan futott az általános iskoláéval. Az orosz mellett beindult az angol, a német és a francia nyelvek oktatása is. A számítástechnika is egyre nagyobb tért hódít. Igyekszenek minél több ismeretet nyújtani a gyerekeknek. Az építmények tagozatán különféle fakultációs foglalkozásokon vehetnek részt a hatodik-hetedik osztálytól kezdve. *(Pl. Optacon használata, gépírás, stb.)* Az ének-zene oktatás nem mutat olyan látványos eredményeket, mint a múltban. Ennek egyik oka a gyerekállomány összetételében keresendő.
- a nyomda felújítása, amely jelenleg „középkori szinten áll”. A jövő a számítógéppel történő tankönyvirás, s az ahhoz kapcsolt jó minőségű nyomtatás. Az iskolai foglalkozásokat különféle klubfoglalkozások egészítik ki. A tanulmányok befejezése után az építmény tagozatról elsősorban gimnáziumba és számítástechnikai szakközépiskolába mennek tovább a

gyerekek. A szakmai lehetőségek köre a vak gyerekek számára nagyon szűkösek. A lehetséges új szakmák kutatása terén igen nagy segítséget kapnak a MVGYOSZ-tól. Az iskola különböző célkitűzéseinek megvalósítása érdekében sokféle pályázaton vesznek részt a pénzalapok előteremtésére.

Nagy eredmény, hogy a látássérült gyermekek a jövőben részesülhetnek az integrált oktatásban is, de ma még nagyon sok gyakorlati probléma megoldásra vár e téren.

A beszámoló sorában Fehér Anna, a Batthyány László Gyermekotthon és Általános Iskola igazgatónője következett. Az elnökség nevében Kuminka Györgyné szeretettel köszöntötte és gratulált neki ahhoz, hogy egészségügyi kormányzatunk a Batthyány-Strattmann László Emlékéremmel tüntette ki.

Tíz évvel ezelőtt, 1982-ben kezdték meg a munkát halmozottan fogyatékos, elsősorban mozgás- és látássérült gyermekekkel. Abban az időben egészségügyi gyermekotthon kategóriában működhettek egyházi intézményként. Ekkor még az egyház nem vehetett részt az alapoktatásban. A gyermekekkel egyénileg és kis csoportokban foglalkoztak. Két éves működés után kaptak engedélyt arra, hogy a gyerekek a vakok és a gyengélátók általános iskoláiban évente egyszer vizsgát tehessenek az egész éves tananyagból. Nyolc év után elköltöztek a Batthyány térről a Mátyás király útra és 1991-ben oktatási intézménnyé alakultak át. Az új épületet a Fővárosi Önkormányzattól kapták használatba továbbra is azzal a céllal,

hogyan mozgássérült, vak, illetve állami gondozott vak gyerekeket fogadjanak. A gyereklétszámot bővíteni tudták. Jelenleg a bentlakók létszáma 20, a bejáróké 8 fő. A Batthyány téren pedig még egy 77 négyzetméteres területet bérelnek, ahol gimnazista lányoknak kollégiumi elhelyezést biztosítanak.

A Mátyás király úton a gyerekállomány összetétele meglehetősen heterogén. Egy előkészítő csoport működik itt, ahol vegyesen vannak ép értelmű és értelmi fogyatékos gyerekek. A kiegészítő tagozatban az enyhe értelmi fogyatékosokkal foglalkoznak két csoportban. Egy siket-vak gyerekük is van, akinek az oktatásához a Hilton/Perkins Alapítvány nyújtott szakmai segítséget a tanév elején.

A Batthyány téri kollégiumban tavaly kísérleti jelleggel elindították a kántorképzést vakoknak. Sajnos az elmúlt négy év során mindössze egy pályázatukat fogadták el.

Az intézményben hat főállású pedagógus dolgozik. Mellettük óraadóként egy matematika-fizika szakos tanár, egy gyógytornász és egy konduktor foglalkozik a gyerekekkel. A gyermekek felügyeletét a gyermekgondozók látják el.

Az intézménynek nincsen alapítványa. Elsődlegesen a normatív támogatásból élnek, ami az 1992. évben gyermekenként 32 ezer forinttal kevesebb, mint az állami intézményekben adott normatív támogatás. Az egyháztól hivatalosan nem kapnak anyagi támogatást. Az adományokból próbálják a hiányzó fedezetet előteremteni. Összegezve azonban elmondható, hogy anyagi helyzetük igen nehéz.

A jövőben szeretnék a külföldről ka-

pott adományból bővíteni az épületet, legalább 40-50 férőhelyre, hogy az állami támogatással, az adományokkal és a gondozási díjakkal jobban tudjanak működni.

Fehér Anna beszámolóját követően az elnökség a következő határozati javaslatot fogadta el:

A MVGYOSZ intézkedést kér a Népjóléti Minisztériumtól normatív támogatás kérdésében.

Dr. Szigeti György rövid tájékoztatást adott arról, hogy a Parlamentben megkezdődik a Szociális törvény tervezete, s vázolta, hogy milyen módon fogja a fogyatékos emberek érdekeit képviselni a vita során.

Végezetül a bejelentések következtek:

- Köszönő leveleket kapott a szövetség: egyrészt a turistáktól a balatonboglári üdülésért; a debreceni Gyengénlátók Általános Iskolájától a megalakulásuk 20. évfordulóján elmondott beszédért;
- A gyengénlátó gyerekek megsegítésére a budapesti Gyengénlátók Általános Iskolája a Kovács Csongor Alapítványt kívánja létrehozni. Felkérték a MVGYOSZ-t, hogy legyen tagja a kuratóriumnak.
- Hollandiában megrendezésre kerül a Fogyatékosok I. Európai Konferenciája 1993. augusztusában.
- Reklamációs levél érkezett a Zala megyei választások lebonyolítását illetően. Az elnökség a levelet *(a választási szabályzatnak megfelelően)* továbbította az illetékeseknek.
- November 21-22-én kerül sor a kulturális seregszemlére.

Bartha Zsuzsanna

Tiszteletbeli sorstársnak tekintik...

*Jakab Miklós, református
lelkipásztor 80 éves*

Élete és munkássága például szolgálhat mindazoknak, akik hisznek az emberségben, az emberi kitartásban, az emberi élet értelmében. Jakab Miklós nevét sokan ismerik a siket és a vak emberek köreiből. Bizonyára nem kevesen vannak közülük olyanok, akik hálással emlékeznek rá, mert életük nehéz órájában hitet, emberi tartást, s jó szót kaptak tőle. A 80 éves Jakab Miklós portréjához szolgáljon a vele folytatott beszélgetés. A Vakok Világa szerkesztősége és Olvasói nevében jó egészséget és derűs napokat kívánunk, valamint gratulálunk ahhoz, hogy születésének 80. évfordulójára a MVGYOSZ a Braille-Emlékérem arany fokozatával tüntette ki.

B.Zs.: Milyen családi indíttatást kapott útravalónak az élethez?

J.M.: Erdélyben, Szépvíz-Csík-Pricsketőn születtem 1912. november 10-én. A családot, mely körülvelt a bibliai vallásosság légköre hatotta át. Az erdélyi embert különben is mindig jellemezte a társultság, az összefogás, egymás megbecsülése és megsegítése. Akik tehát hozzánk fordultak, nem mentek el üres kézzel, vagy más természetű juttatás nélkül. Ezen szolgálatok színtere fél Erdély, Sófalvától Csomakőrösig, Papolcig, Zágonig.

B.Zs.: Meséljen iskolai éveiről.

J.M.: Iskoláim egy részét is a fent említett helyeken végeztem, majd a menekülés után Budaörsön, később Szigetváron, Pécsen, Kaposváron és Budapesten. A lelkészi oklevél megszerzésével párhuzamosan gyógypedagógiai és pszichológiai tanulmányokat is folytattam. Mindezek közepette többféle, szociális vonatkozású feladatot is végeztem (kórházlátogatás; öregek, betegek, szegények és egyéb rászorultak látogatása és megsegítése.)

B.Zs.: Mikor és milyen körülmények között találkozott először a fogyatékos emberek gondjaival?

J.M.: A fogyatékos emberekkel és az ő problémáikkal még Csomakőrösön, Zágonban és Naszódon találkoztam gyermekkoromban. Ezekből az élményekből és kapcsolatokból fejlődött ki a különleges szeretetmunka egyre szélesedő mezeje.

A teológián egyik professzorom elkeseregte, hogy mindjárt száz éves ez az iskola és még nem akadt olyan lelkipásztor, aki egy életre vállalta volna a vakok, siketek, tehát az akadályozott helyzetű emberek lelki gondozásának szép szolgálatát.

Tudatosan törekedtem az alkalmazkodó szeretet vonalában tökéletesedni. Így tanultam meg a Mexikói úti is-

kola vastábláiról a pontírást és a Nefelejcs utcai Cházár András Országos Otthonban a siketek jelbeszédét. Annak érdekében, hogy majd szakmailag is megfelelően végezhessem szolgáltatomat, több, a szakmába vágó tanfolyamot végeztem és vizsgákat tettem. A 30-as évek végén azután szervezetten is közelebb kerültem a vakügyhöz, miután én lettem a Vakok Világossága Társaság titkára.

A munkát ki is kellett építeni és tovább is kellett fejleszteni. Ezidőtájt került a kezembe a bibliai témájú, pontírásos kiadványok továbbfejlesztése és az érdekeltekhez való eljuttatás megszervezése. Arra törekedtem, hogy Matolcsy Miklósné kezdeményezését - miszerint bibliát adni a vakok kezébe - minél hathatósabban megvalósítsam.

B.Zs.: Közismert, hogy felesége Erzsike nemcsak életének, hanem hivatásának is társa. Sorsuk mikor fonódott egybe, s milyen változásokat hozott életükbe találkozásuk?

J.M.: A kiterbélyesedő munka lelkesedést és szakértelmet is igénylő feladataihoz nagy segítséget jelentett

házasságkötésem 1960-ban, majd a családom. Feleségem a szakmai gondjaimat is megosztotta velem, mind a vakok, mind pedig a siketek vonatkozásában. Megtanulta ő is a pontírást és a jelbeszédet. Egy fiúnk és egy lányunk született. Mindketten a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolán szereztek diplomát. Erzsike lányunk Hollandiába való férjhezmenetelége a Vakok Általános Iskolájában tanított nyolc éven át. Miklós fiúnk pedig a Bárczy Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola gyakorló iskolájában tanít. Gyermekeink beleszülettek a misszióba, s úgy érzem, hogy ők is az alkalmazkodó szeretet szellemében élnek és dolgoznak. Segítségükre mindenkor számíthatunk.

B.Zs.: A megélt nyolcvan esztendő bölcsességével mit üzen a fiatalabb nemzedéknek?

J.M.: A jövőre vonatkozóan csak azt üzenhetem, amit a Szentírás egy helyen így fejez ki: *"Nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené"*. ● ● ●

Lak István: Könyvbemutató ünnepség

Az előzmények

Már az 1950-es évek végén foglalkoztak azzal a gondolattal, hogy össze kell gyűjteni szerzőink, a vak és gyengénlátó költők, írók verseit, novelláit. Ebből a gyűjteményből pedig meg kell jelentetni egy válogatást, egy antoló-

giát. Ez abban az időben még nem sikerülhetett. Az 1970-es évek közepén ismét felmerült a gondolat, amely akkor sem válhatott valósággá.

Szerzőink többségének írásai szövetségünk lapjaiban jelenhettek meg. Néhányuk alkotását a látók újságjai is

10

közölték. Alkotóink műveiből időnként rendeztek irodalmi műsorokat. Legutóbb 1990. októberben volt

egy ilyen rendezvény, „Dombormíves irodalmunk” címmel. Ezzel egyidejűleg született meg a gondolat, hogy össze kell gyűjteni szerzőink verseit, elbeszéléseit. Az összegyűjtött anyagból, válogatás után ki kell adni egy antológiát. 1991. január 15-én a rádió „Társalgó” című műsora mutatott be néhány alkotónk műveiből egy csokorralalót.

E műsor elhangzásával egyidőben elkezdődött a gyűjtőmunka, amelyet dr. Baranyiné Miks Mária, Lak István és Rózsa Dezső végzett el. 53 szerzőt kutattunk fel, amelyhez igen sok tagtárstól kaptunk segítséget. Ezután levélben kerestük fel az alkotókat, illetve az elhunytak hozzátartozóit, és kértük, hogy műveikből egy válogatás összeállításával, annak felajánlásával, segítsék a tervezett antológia kiadását. A megkeresettek közül hárman nem válaszoltak levelünkre, hárman pedig nem kívántak résztvenni a kötetben. Így 47 alkotó írása került bele a gyűjteménybe. Különösen nehéz volt azoknak a szerzőknek a műveit megtalálni, akik már régebben elhunytak, és írásaik csak Braille írással készültek. Nem is egy esetben kellett a Braille írású anyagot átírni. Előfordult olyan is, hogy egy-egy szerző műveit több helyről tudtuk összehozni. Ez a munka 1991 nyarán fejeződött be.

Az összegyűjtött anyagból a válogatást Körmendi Lajos, Karcagon élő költő, a Jász-Nagykun-Szolnok megyei lap főszerkesztője végezte el. Ezt

a komoly munkát Ő az esztendő végére fejezte be. A kötet legrégebbi alkotója 1875-ben, a legfiatalabb pedig 1966-ban született. Többségükben felnőtt korukban veszítették el a látásukat vagy váltak gyengénlátóvá. Az antológia szerzői az ország különböző tájairól, közülük 7 a fővárosból származnak. 8 alkotó az ország mai határain kívül született, 5 Erdélyben, 2 a Felvidéken, egy pedig Kárpátalján.

Igyekeztünk felkutatni minden szerzőt, de bizonyára voltak, vannak, akik kimaradtak e kötetből. Az antológia megjelenésének hatására lehetséges, hogy régi szerzők kerülnek elő a feledés homályából vagy pedig mai új alkotók bukkannak fel. Az elkészített életrajzi jegyzetek nem tartalmazzák a szerzők felekezeti, világnézeti, politikai hovatartozását. Az alkotókról valának a műveik. Az életrajzi jegyzeteket Lak István tanár készítette. Kötetünket a szolnoki nyomda készítette el 5.000 példányban, igen szép kivitelben.

Két év múltán

Ez év nyarán, két év elteltével kézbe vehettük a kötetet. Az antológiában szereplő szerzők közül itt most csak azokat soroljuk fel, akiket az e számban megjelenő, dr. Vértés László: Óda a fényhez című könyvismertetője nem említ meg. Az ő írása egyébként 17 alkotónk írását taglalja. Így itt a többi 19 szerzőt soroljuk fel: Barth Ferenc, Bárczy János, Bényei József, Dénes Géza, Greizinger István, Gyengéné Fogarassy Margit, Kerekes Géza, Kovács Vendel, Kusz Jenő, Liptai Ferenc, Nagy Dénes, Nyúl Győző, Papp Zoltán Sándor, Pétersz László, Plothné Mezei Erzsébet, Rácz Lilla,

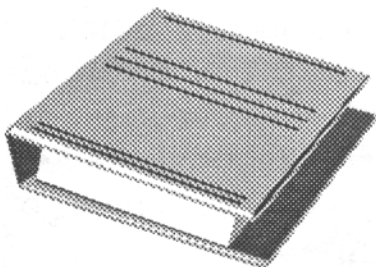
Schiff Ervin, Szép Zoltán, Szonda Klára.

Az antológia ünnepélyes bemutatója 1992. október 17-én délután három órakor volt. Előtte egy félórával fogadás volt a szerzők, illetve az elhunytak hozzátartozói részére, amelyen baráti beszélgetésen találkozhattak egymással. Amikor velük felmentünk budapesti székházunk nagytermébe, már csaknem teljesen megtelt a helyiség. Nagyon sokan eljöttek az irodalomkedvelő tagtársak közül, de igen sok látó vendég is érkezett. Szövetségünk rendezvényein csak nagyon ritkán jelenik meg ennyi ember.

A könyvbemutató ünnepi műsor vezetője és szerkesztője, Kövesdi Zsuzsanna, a rádió Irodalmi Osztályának munkatársa, különböző műsorok, köztük a Társalgó szerkesztője volt. Bevezetőjét a következőképpen kezdte: *„Különösen szép alkalom e mai nap. Elkészült a vak és gyengénlátó szerzők antológiája, amely szinte világviszonylatban is egyedülálló tény.”*

Erhartné dr. Molnár Katalin, szövetségünk főtitkára köszöntőjében többek között a következőket mondotta: *„Köszönetet mondunk az antológiáért az alkotóknak, a szerkesztőnek Körmendi Lajosnak, Lak Istvánnak az életrajzi jegyzetek összeállítójának, dr. Baranyiné Miks Máriaának és Rózsa Dezsőnek, akiknek hite, lelkesedése hozta létre e kötetet. Reméljük ez az*

antológia utat tör szerzőinknek, segít az elszigeteltség feloldásában, és abban, hogy bennün-

ket jobban megismerjenek. Szövetségünk saját anyagi forrásai-ból adta ki e kötetet, amelyet a Lakitelek Alapítvány is támogatott.”

A műsorvezető ezután a kötet szerkesztőjével, majd az életrajzi jegyzetek összeállítójával beszélt az antológia szerkesztői munkájáról.

Ezt követően Döbrentei Kornél monda el ünnepi bevezetőjét, amelyet az antológia bemutatójára írt. Meghatóan szép gondolatokban elemezte az alkotók munkáját.

A költő szavai után színművészek: T. Katona Ágnes, Szoboszlai Éva, Cseke Péter, Gálfi László és Kovács István szavaltak el nagy átéléssel, kitűnő előadásban verseket az antológiából.

Az előadás sorrendjében a következő szerzőktől hangzottak el költemények: Rácz Lilla, Juhász Imre, Varga Katalin, Greizinger István, Rácz Zoltán, Bényei József, Gyengéné Fogarassy Margit, Kerekes Géza, Csokonai Vitéz Gizella, Szép Zoltán, Krüzselyi Erzsébet, Zolyomi Erzsébet, Ihász Kovács Éva és Csikós Zsuzsa.

Az ünnepség végén a gyűjtést végzők átadták a jelenlévő szerzőknek és az elhunytak hozzátartozóinak a segítő munkáért az antológia két tiszteletpéldányát.

Egy felejthetetlenül szép és megható ünnepség részesei lehettünk ezen a borongós, esős októberi délutánon. Ezen a napon volt a mi könyvünne-pünk.

A szép kivitelben megjelent könyv kapható 200,-Ft-os áron szövetségünkben. ● ● ●

Dr. Papp László Tivadar:

Szembetegségek az időskorban

*(Elhangzott a Fehér Bot Napja
alkalmából rendezett tudományos
ülésen)*

Valós tény, hogy a szemészeti osztályok betegeinek túlnyomó többségét az idősebb korosztály tagjai képezik.

Ezt támasztja alá az az adat, hogy a Péterfy Sándor utcai Kórház Szemészeti Osztályán bentfekvő férfibetegek átlagos életkora 74 év, míg a nőbetegeké csak 71. A nálunk fekvő betegek mintegy 65-70 %-át szürkehályog miatt vesszük fel, hiszen közismert, hogy ez a kórkép többnyire az idős korosztályra jellemző.

A világ vaksági statisztikáiban a legfejletlenebb országokban az első helyet még mindig a szürkehályog foglalja el. A fejlődő országokban az A vitamin hiánya miatt kialakuló xerosis (száraz szem) és a trachoma áll a vezető helyen, de a lepra okozta vakság száma is több tízezerre tehető.

A fejlett országokban elsősorban az életkor meghosszabbodásából következően az úgynevezett öregedési folyamatok eredményeként kialakult látáscsökkenés

került a „legelőkelőbb” pozícióba. A hosszú életkor a betegségek szempontjából nemcsak az

emberi életkor alapján vehető figyelembe, hanem néhány kórképben a betegség tartamát, idejét is jelentheti. Ez szemészeti szempontból különösen fontos a cukorbetegség tekintetében, hiszen ma már az orvostudomány fejlődésének köszönhetően a cukorbeteg betegek betegségük kialakulását követően akár 20-30 évet is élhetnek.

A súlyos, esetenként látásvesztést is okozó különféle szemészeti szövődmények a betegség 10-15 éves fennállása után jelentkeznek.

A tünetek fokozódásának megelőzésében és kezelésében szinte az összes szemorvosi beavatkozás (műtét, lézerkezelés, gyógyszer) előfordulhat attól függően, hogy a szem melyik része károsodott.

Az alábbiakban az életkorral kapcsolatba hozható szembetegségekről említünk meg néhány összefüggést. Területünk vaksági statisztikájában a nagyfokú rövidlátás mellett kiemelkednek a sárgafolt különböző típusú elfajulásai által okozott elváltozások. Ezek a kórképek megjelenésüktől függetlenül az időskori érelmeszesedéssel, illetve a fényérzékelő elemek - feltehetően az életkortól is függő - anyagcsere zavarai miatt alakulnak ki. Az ilyen folyamatokat nevezi a köznyelv szemfenéki meszesedésnek. Ekkor nem teljes vaksággal, hanem többnyire csak az éleslátás elvesztésével kell számolni.

A későn felismert, vagy (akár a beteg, akár az orvos részéről) nem megfelelően kezelt zöldhályogos betegek látótérkiesése nemcsak a központi, hanem a környéki látást is jelentősen beszűkítheti.

A különböző verőeres és visszeres elzáródások a károsodott ellátási területüknek megfelelő látásromlást okozhatnak az enyhe csökkenéstől egészen a fényérzékelés elvesztéséig. Ezek a kórképek különösen gyakoriak az említett cukorbetegségben, illetve a magasvérnyomásban, de más, nemcsak érelmeszesedéses jellegű érfolyamatokban is előfordulhatnak. Az idősebb korban az amúgy is rendkívül lassú és bonyolult táplálkozású szaruhártyában az anyagcsere további lassúbbodása miatt a látást csökkentő homályok alakulhatnak ki, de ugyan ezek egy szürkehályog műtét után is megjelenhetnek. Az érhártya meszesedéses elváltozásai az ideghártyát tápláló szerepük miatt a látóideg időskorú elváltozásaihoz hasonló tünetekkel járnak.

A látóideg működését az ellátó hajszálerek keringési zavara az idősebb korban oly módon károsíthatja, hogy az egyébként jó működésű szem ellenére a látási ingerület nem képes az agyba eljutni. Ez a kórkép sokszor súlyos látáscsökkenést, nem egyszer vakságot okozhat.

Az utóbbi időkben megfigyelhető, hogy ez a korábban nagyon ritka látóidegfő betegség a lakosság életkorának emelkedésével - de feltehetően nemcsak emiatt - gyakoribbá vált és ma már betegeinknek mintegy 1 - 3%-át alkotja. Ebből a környezeti tényezők szerepe sem zárható ki.

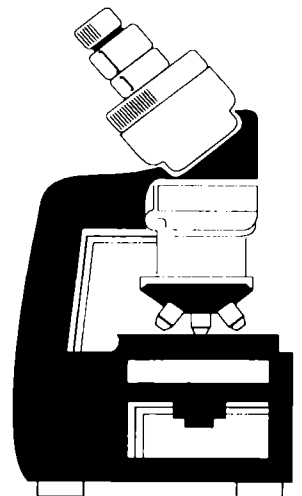
Az életkorral összefüggésbe hozható szembetegségek közül csak néhányat emeltünk ki. Érdeemes talán röviden a kezelés lehetőségeiről és várható eredményeiről is beszámolni.

A szürkehályog gyógyításáról már volt szó; hasonlóan jó eredményekről számolhatunk be a magunk területén is. Nyugodtan idézhető az egyik angol szemészeti szakfolyóirat kifejezése, mely szerint a szürkehályog-műtét a szemorvos számára a „Vajas kenyér”, ami azt fejezi ki, hogy ha a szemnek egyéb betegsége nincs, akkor igen jóindulatú és várhatóan nagyon jó eredménnyel operálható betegségről van szó.

Sajnos azonban nemcsak „vajaskenyéren” élünk, hanem a kevésbé eredményesen gyógyítható betegségeket is kezelni kell. Ma már elmondhatjuk, hogy számos esetben ilyenkor sem reménytelenül.

A vizenyővel járó sárgafolt elfajulási folyamatot célzott lézerkezeléssel sok esetben meg lehet állítani, különösen a kevésbé érintett szemben.

A zöldhályog szűrővizsgálatokon, illetve a gondosan elvégzett szemüvegrendelések kapcsán észlelt betegek látása megfelelő és hatásos gyógyszerek rendszeres csepegtetésével és esetenként a szükséges mikrosebészeti műtét segít-

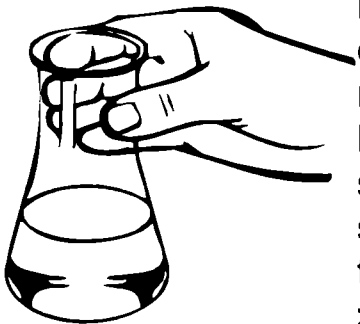

14

ségével szinte minden esetben az életkor vég-ső határáig megtartható.

A verőeres és visszeres érfolyamatok kialakulása elsősorban a belgyógyászat egyre hatásosabb gyógyszereivel sokszor eredményesen megelőzhető. A már kialakult visszérrögösödés kezelésében a gyógyszerek mellett a lézerterápia nyújt az orvosoknak lehetőséget és betegeknek jelentős segítséget.

A súlyos szaruhártya elváltozások legtöbbször csak szaruhártya átültetéssel gyógyíthatók. A műtéti technika és egyéb körülmények javultak. Azt sem szabad elhallgatni, hogy számos időskori szembetegséget a szemorvosok sem tudnak meggyógyítani,

de a nálunk is rendelkezésre álló, egyre szélesebb körű lehetőségek igénybevételeivel a kedvezőtlen kimenetelű

esetek száma csökkenőben van. Ezt igazolja Budapest vaksági statisztikája is, hiszen a főváros lakosságának életkora határozottan emelkedik, ugyanakkor a vakok személyi járadékát jogosan igénylők száma az utóbbi években egyáltalán nem növekedett.

Ez a tény az egyes érintett betegeket kevésbé vigasztalhatja, de a mindennapi szemorvosi munkák során még a legelkeseredettebb pillanatokban is azt a meggyőződésünket támogatja, hogy a korábban reménytelennek ítélt esetekben már nem mindig dolgozunk feleslegesen. ● ● ●

Dr. Székely István:

Változások az időskor szemészeti ellátásában

A szem, a látás fontossága az idősebb korban megsokszorozódik.

Senki nem csodálkozik azon, hogy szerveink hamarabb kifáradnak, hogy szívünk, tüdünk, lábunk már nem bírja azt a terhelést, amit fiatalabb korban. Természetes dolog, hogy az idős ember már nem szalad úgy fel az emeletre, mint „régén”.

Na de a látás? Hogy az is kophat? Hogy hosszabb olvasás után a szem is kifáradhat? Hát ezt nem sokan akarják elhinni.

Az egyes szembetegségek gyakorisága és így a vakság okai is lényegesen megváltoztak az elmúlt évtizedekhez képest. A trachoma, gonorrhoea, lues, tbc, stb. lényegében eltűntek, míg például az érrendszeri, sérüléses, degeneratív elváltozások száma megsokszorozódott. Mindezek felhívják a figyelmet arra, hogy a nem szemorvosnak, ilyen vonatkozásban is milyen fontos szerepe lehet. A helyes eligazítás, az alapbetegségek megfelelő gyógyítása, bizonyos szemészeti szövődményekre való gondolás, stb., mind fontos tényezői lehetnek a látásromlás megelőzésének és gyógyításának.

A szemészet különbözik is, de ugyanakkor szorosan össze is függ más orvosi szakterületekkel. Különösen így van ez az idősebb korban.

Gondoljunk a tüdő, rheuma, ideg, urológia, keringés, vagy akár a gyógyszeres összefüggésekre. Több, egyébként gyakori szembetegség, mint például a szem elülső részének gyulladása, szemsérülések, de számos más is, kifejezetten ritkábban fordulnak elő; míg nem egy, látásromlást, sok panaszt okozó megbetegedés döntően az idős korra jellemző.

Bár egyéb ok is előfordul, legtöbbször panaszai miatt keresi fel az idő ember is a szemorvost.

Ezek a panaszok lehetnek:

- 1. Fájdalom.
- 2. Valamilyen rendellenesség észlelése.
- 3. Látásromlás.

Mindezek külön, vagy együtt is jelentkezhetnek.

- 1. Fájdalom a szemben vagy környékén. Könnyezés, szúrás, égés, viszketés, nyomás vagy idegen test érzése, de lehet homlok, halánték, tarkó tájéki fejfájás is a beteg panaszja.
- 2. Valamilyen rendellenességet lát, vagy látnak a szemén és/ vagy környékén. „piros” lett a szem, nőtt rajta valami, rendellenesen áll (kiddülled, behúzódik), nem mozog a szem, „leesik” a szemhéj. A panaszok különfélesége megszámlálhatatlan lehet.
- 3. Látásromlás. Az ezzel kapcsolatos panasz legtöbbször egyben kórjelző is lehet.

* Hirtelen (legalább is gyorsan) alakul ki. - Érelzáródás, „bevérzés”, ideghártyaleválás, glaukómás roham, keringési zavar, kettslátás, stb.

* Lassan, fokozatosan alakul ki. Szürkehályog, zöldhályog, elfajulási folyamatok, daganat, fénytörési hibák, stb.

Mindezek lehetnek átmenetiek, vagy tartósak és véglegesek.

A panaszok okát fellelhetjük magában a szemben, de találhatjuk azonkívül is, így a központi idegrendszerben.

Az idős kor egyik leggyakoribb panaszja a könnyezés. Oka a fokozott könnytermelés, vagy az akadályozott könnyelfolyás lehet. Idült gyulladások, funkció gyengülések, de számtalan egyéb oka is lehet. Ritkább, de általában súlyosabb panaszt jelent a szem kiszáradása. Az alapokok megszüntetése mellett nagy előrelépést jelent a kezelésben az olyan új gyógyszerek megjelenése, mint például a nem szteroid gyulladásgátló cseppek, vagy a modern műkönnyek. Ma már ritkán látni a folytonos könnycsorgástól kimart bőrt, melyben az új, hatásos bőrvédő kenőcsök is nagy szerepet játszanak.

Az idős korban fellépő szemhéji daganatok jelentős része jóindulatú, de a rosszindulatú daganatok is sokszorosan jobban gyógyíthatók, mind hozzáférhetőségük, mind az egyre hatékonyabb beavatkozási lehetőségek hatására.

Köztudott, hogy a modern gyógyszerek alkalmazásával keringési, rheumás, diabéteszes és egyéb betegségben szenvedők életkora jelentősen meghosszabbítható. Ugyanakkor olyan, látásromlást okozó elváltozások léphetnek fel, melyeknek gyógyí-

16

tása megoldásra váró feladata az orvostudományaknak.

Ilyen például a hosszú ideje fennálló cukorbetegség, mely főleg az idősebb korban okoz nehezen befolyásolható, sokszor maradandó, a látást megrontó elváltozásokat. Ugyanígy nagy gondot jelentenek idős korban a rendszerint elégtelen keringésből eredő szemfenéki elfajulásos (degeneratív) elváltozások.

Korszakalkotó jelentőségű a szürkehályogosok számára - az idős korban is alkalmazható - műlencse beültetése. Nincs már szükség a nehézkes, nem kielégítő látást adó, vastag szemüvegekre. Az igazi azonban az lenne, ha egyáltalán nem kellene operál-

ni, hanem gyógyszeresen, vagy más módon elérhető lenne a látás megjavítása. Sajnos, bár vannak biztató kísérletek, még ez is várat magára.

A zöldhályogosok esetében is történt igen jelentős előrelépés. A valóban modern gyógyszerek hatására jelentősen visszaszorult a csak műtéttel megoldható esetek száma és javult a látás megtarthatóságának esélye.

Amint azt az előző néhány kiragadott példa is mutatja, mind a gyógyszeres, mind a műtéti beavatkozások terén, óriási eredmények születtek a szemészeti betegellátásban. Mégis, a körülöttünk élő sok látássérült, netán vak embertársunk várja az újabb eredményeket látásának visszaszerzésére, de legalább is megtartására. ● ● ●

Ínyenceknek

Tejfölös ponty

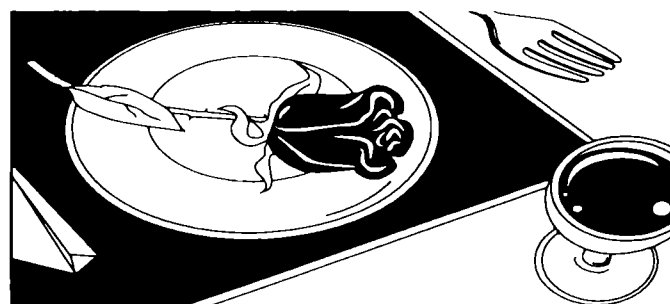
Hozzávalók: egy kilogramm ponty, három evőkanál olaj vagy öt dkg zsír, kettő deciliter tejföl, paprika, hagyma, só.

A pontyot megtisztítjuk és besózzuk. Ha a ponty nagyobb, hosszában kettészeljük. Zsiradékkal kikent zománcozott tepsibe tesszük, megszórjuk apróra vágott hagymával, paprikával meghintjük, kevés vizet adunk hozzá és zsirpapírral letakarva a tűzhelyen forraljuk. Utána forró sütőbe tesszük, ahol 15-

20 percig sűtjük. Két deciliter tejfölt elkeverünk egy kávéskanál liszttel, a pontyra öntjük, ezzel is egyszer felforraljuk és egészben tálra helyezük. A paprikás levet ráöntjük. Rizzsel vagy burgonyával tálaljuk.

Fogast, kecsagét, csukát hasonlóképpen készíthetünk.

Minden kedves olvasónak sikeres elkészítést és jó étvágyat kívánunk.

Jogrendszerelváltás a szociálpolitikában

A rendszerváltás alapjaként az egyértelmű és tiszta törvénykezést nap mint nap emlegetik a kormánypárti és ellenzéki politikusok. Ennek fényében vegyük szemügyre az utóbbi két év szociálpolitikával kapcsolatos törvénytervezeteit. Ez két okból is fontos, egyrészt a sokat emlegetett „szociális védőháló” garanciái e törvényben fognak majd megfogalmazódni, másrészt pontosan lemérhetőek lesznek a jövőbeni szociálpolitika prioritásai.

A Népjóléti Minisztérium 1991-ben készítette el első koncepcióját, mely a következő ellátásokat kívánta törvénybe foglalni:

- Gyermekkel kapcsolatos ellátások, kedvezmények
- Egészségkárosodási járadék
- Létfenntartási támogatások
- Speciális *(szükségletekhez kapcsolódó)* juttatások
- Krízissegély
- Önkormányzatok szociális alapellátások kötelezettsége
- Időskorúak részére nyújtott szolgáltatások és ellátások
- A fogyatékosok részére nyújtandó szolgáltatások
- Gyermeknek és családjaik részére nyújtandó szolgáltatások
- Krízishelyzetben lévők számára nyújtandó szolgáltatások.

33

E koncepciót a parlament nem fogadta el, mert a Társadalombiztosítás profiltisztítása még nem történt meg

és ennek hiányában a koncepció mintegy vágyak összegzésének minősült. Az 1992-ben a második változat már figyelemmel kísérte a Társadalombiztosítási ellátások leválasztását. A koncepcióban a majdani törvényben szabályozandó ellátások megegyeztek az első változatban szereplőkkel. Ezek után 1992 júniusában elkészült az első törvénytervezet. A koncepciókban szereplő ellátások, illetve a már meglévők egyaránt szerepeltek a tervezetben. A jelzett egészségkárosodási járadék is, mely mint a törvénytervezet bevezetésével kiderült a rokkantjáradékot és a vakok személyi járadékát is magába foglalta volna. E járadékot azonban csak a 16 év felettieknek kívánták folyósítani. Szövetségünk tekintettel az érdekeltek, vagyis a fiatalok ily módon történő kirekesztésére a Népjóléti tárcát megkereste és javasolta a tervezet módosítását, miszerint az egészségkárosodási járadék mindenkit kortól függetlenül, de differenciáltan alanyi jogon illessen meg. Egyúttal a tervezetben vázolt intézeti térítési díj méltánytalanul magas összegét is kérte felülvizsgálni. 1992 szeptemberében egy új immár a parlament illetékes bizottsága elé is beterjesztett törvénytervezetet véleményezett a szövetség elnöksége. Ez a tervezet sem a koncepciókkal, sem az előző törvénytervezettel nem mutatott rokonságot. Gyakorlatilag hűen nevéhez elsődlegesen az igazgatási eljárásokról szólt

18

és csak másodlagosan az ellátásokról. Nem került be a törvénytervezetbe a családi pótlék és egyéb már meglévő ellátások (*vakok személyi járadéka, mozgássérültek közlekedési támogatásai*), valamint a tervezett egészségkárosodási járadék sem; tehát szűkült a törvényi szabályozás, vagyis a garanciális ellátások köre. A Népjóléti Minisztérium nyilatkozata szerint a már meglévő és a leendő törvényben nem szabályozott szociális ellátásokat egy külön Országgyűlési határozat fogja majd tartalmazni. Ez az országgyűlési határozat 1995-ig rendelkezni fog majd a szociálpolitika távlati szabályozásáról az egyes ellátások tekintetében.

A szövetség az országgyűlés családvédelmi, szociális és egészségügyi bizottsága előtt szóban és írásban is kifejtette álláspontját, mely szerint a tagságát érintő ellátások törvényi szabályozását tartja csak megnyugtatónak és kérte ennek figyelembevételét a képviselőktől.

Szemelvények az 1992. október 12-én szövetségünk székházában megtartott szociális és kisebbségi fórum sajtó visszhangjából:

1. TV Híradó

(1992. október 12.)

– Magyarországon a kisebbség szót hallva szinte kizárólag a nemzetiségi-ekre gondolunk, pedig kisebbségek azok az embercsoportok is, akik pl. sérülésük, fogyatékoságuk miatt különböznek az átlagostól. Kisebbségi

szociális jogok címmel szervezett ma nyílt fórumot a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége.

– Úgy látszik igaza van annak a felszólalónak, aki keserűen így fogalmazott: Túl sok a feltételes mód, fórumok, értekezletek azt tárgyalják, hogy mit, miért nem lehet megvalósítani. A meghívott illetékesek arról beszéltek, hogy bár nyitottak a vakok és gyengénlátók problémái iránt, és átérzik hátrányos helyzetük keserveit, az ún. szociális törvénytervezet egyelőre még nem tér ki ezekre, majd az elkövetkező években kíván velük foglalkozni. Addig marad a rendeletek útján történő szabályozás. Ahol minden támogatás csak az állapot igazolása ellenében kapható. Mindenki egyetértett abban is, hogy a sérült emberek foglalkoztatása alapvető fontosságú. De senki nem mérte még azt sem fel, hogy mekkora létszámú és milyen munkaképességű embercsoport képzéséről és munkalehetőségéről kellene gondoskodni. És, ahogy nő a munkanélküliség a gond csak egyre nagyobb lesz. Hogy is mondta egy másik felszólaló? Ma még Önök látó, ép egészséges emberek. De soha nem lehet tudni, mikor kerülnek ilyen helyzetbe. Gondoljanak erre is, amikor a mi sorsunkról döntenek.

A riporter Tarnai Katalin volt.

2. Új Magyarország

(1992. október 13.)

A Fehér Bot Napja

– Hol a helyünk a társadalomban? - tette fel mintegy vitaindítónak a kér-

dést a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének főtitkára, Erhartné Molnár Katalin a Fehér Bot Napja alkalmából rendezett tegnapi nyílt fórumon. A találkozón, amely a „Kisebbségi szociális jogok” címet viselte, nemcsak az érintett társadalmi réteg ügyes-bajos dolgai kerültek sorra, de a meghívott szakemberek közreműködésével a készülő szociális törvény is terítéken volt.

– Az élet, a szociális biztonság nem lehet rendszerfüggő. Ezért is szorgalmazzuk a folyamatos párbeszédet a halmozottan hátrányos helyzetű rétegek és az illetékes tárcák szakemberei között - vezette be a fórum témáját a szövetség főtitkára.

A megnyitó szavakat követő kérdések, hozzászólások zömében a már elkészült szociális törvénytervezetet járták körül. – Azért kérünk kiemelt figyelmet és gondoskodást, s várunk az eddiginél is nagyobb anyagi segítséget az illetékesektől – mondta az egyik szövetségi tag –, mert a mi megélhetési költségeink 30-35 %-kal magasabbak, mint amennyit egészséges társaink költenek magukra. Egy másik „sorstárs” - ahogyan egymást szólították a fórum résztvevői - gondoskodó kormányt kért számon, amelytől, mint mondta, a rendszerváltás után mindenki nagyobb és felelősebb szociális politikát várt volna el. Ugyanakkor a tárgyi körben megfogalmazott törvénytervezetből kimaradtak az egészségkárosodottak, s a hátrányos helyzetűekkel való foglalkozást is csak az „adható”, a „kapható”, a „mérlegelhető” bizonytalan kimenetelű szubjektív döntést eredményező szavak szabályozzák.

Dr. Kakuszi István, a Népjóléti Mi-

nisztérium helyettes államtitkára, akihez a fórum résztvevői több kérdést is intéztek, az állam szerepéről azt mondta: két esztendővel ezelőtt általános igény volt, hogy az utóbbi hagyományos funkciója megváltozzék, ám ez sem akkor, sem most nem jelenti a nehéz feladatoktól való menekvést, csupán bizonyos hangsúlyeltolódást jelez.

– Ugyanez vonatkozik a sokat emlegetett szociális törvénytervezetre is – válaszolt a kérdésekre az államtitkár-helyettes –. Ez egy alapdokumentum, mely egymagában nem vállalhat fel minden feladatot, inkább a szociális védőháló alappillére kíván lenni. Ebben a témában az önkormányzatoknak, a helyi vezetésnek kell megtennie a gyakorlati lépéseket. A kormány, s így az említett törvény is, a garanciális feltételeket - ezen belül a megfelelő anyagi kereteket - tudja előteremteni ahhoz, hogy a lakosság e valóban hátrányos helyzetű rétegei ne maradjanak gondoskodás nélkül.

A szociális törvénytervezetet érintő kérdésekre, hozzászólásokra a továbbiakban a parlament egészségügyi bizottságának két tagja válaszolt. Csehák Judit MSZP-s képviselő szerint a szigorításokat nem az említett javaslat hibájának, hanem az általános egészségügyi, társadalombiztosítási, szociálpolitikai megtakarítások következményének tekinthetjük.

– Sajnos a sor ezzel még nem ért véget - mondta a képviselő asszony. - További „nadrágszíjmeghúzás” várható: a közeljövőben a jelenlegi 75 %-ról 65-re csökken a táppénz összege,

20

s a szigorítások miatt 10-15 ezer emberrel kevesebb mehet rokkantnyugdíjba. A legnagyobb felháborodást várhatóan az újabb gyógyszeráremelkedések fogják okozni: az előrejelzések szerint mintegy 8 milliárd forinttal drágulnak meg a készítmények, s ennek mindössze felét tudja „felvállalni” a társadalombiztosítás.

- mallár -

3. Magyar Hírlap

(1992. október 13.)

A vakok állami támogatása nem szenved csorbát

A Fehér Bot Napja alkalmából tegnap nyílt fórumot rendezett a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége a kisebbségek szociális jogairól. A résztvevők többek között arra voltak kíváncsiak, miért maradt ki a szociális törvényből pl. a vakok ellátása, egyáltalán biztosítható, netán bővíthető-e a rokkantak támogatása.

Dr. Kakuszi István, a Népjeléti Minisztérium helyettes államtitkára elmondta: a tárca tisztában van azzal, hogy speciális programok kellenek azon rétegek védelmére, amelyeket a társadalompolitikai intézkedések súlyosan érintenek. Lehetetlen valamennyi szociális problémát egyetlen törvénnyel rendezni. A rokkantak támogatása nem marad el, első lépcsőben országgyűlési határozatban rendelkeznek erről, de 1995-re már egy átfogó segélyezési rendszer bevezetését tervezik a minisztériumban.

Csehák Judit, az MSZP képviselője mindenkit megnyugtatóan, hogy a vakok állami támogatása nem szenved csorbát a jövőben sem. Ám nem szabad elfelejteni, hogy a jövő évi költségvetési hiány miatt az egészségügy központi finanszírozása is jelentősen szűkül. A kormányzati törekvések szerint az előző évekhez képest 10-15 ezer fővel kevesebbet vennének rokkantnyugdíjasként számításba, és csökkentik a táppénz összegét is. A gyógyszerek nyolc milliárd forinttal kerülnek majd többre, de ebből a társadalombiztosítás csak négyet tud átvállalni. Mindezek a képviselő szerint olyan gondok, melyeken nem lehet egyik napról a másikra változtatni, s a döntések befolyásolásában az ellenzéknek csak korlátozott szerep jut.

- V.K.

4. Pesti Hírlap

(1992. október 15.)

Fehér Bot Napja - Hendikepes polgárok

Október 15-e, a Fehér Bot Napja a látássérült emberek sorsára, mindennapjaik egyre súlyosabb problémáira hívja fel a társadalom figyelmét. A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége nemrég megtartott fórumára dr. Bognár Szabolcsot, a Fővárosi Önkormányzat Szociális Osztályának vezetőjét, dr. Csehák Judit országgyűlési képviselőt, dr. Kakuszi Istvánt, a Népjeléti Minisztérium helyettes államtitkárát és Szigeti György SZDSZ-es képviselőt hívta meg.

Simon Mara

– Tudomásul kell vennünk, hogy a társadalomnak, elsősorban, erős kezekre van szüksége. Mi hátrányos helyzetben vagyunk, nemcsak egészségi állapotunk miatt, de azért is, mert az ország vezetése nem fordít kellő figyelmet hendikepes polgáira - kezdte beszámolóját Erhartné dr. Molnár Katalin, a szövetség főtitkára. - Mondanivalóját a magyar sajtóból vett idézetekkel támasztotta alá.

Szemvizsgálót szeretett volna a szövetség létrehozni, de, sajnos, a mai napig nem kaptak rá engedélyt. Aggodalommal tölti el a szövetség tagjait, hogy a szociális törvénytervezetbe nem került bele minden fontos kérdés. Bizonytalanságot kelt az is, hogy az önkormányzatok szubjektivitására, jóindulatára bízzák a látássérültek ellátására vonatkozó juttatások egy részét.

– Az állam „atyáskodó”, gondosko-

dó szerepét módosítjuk - mondta dr. Kakszi István -, de ez legfeljebb „hangsúlyeltolódást” okozhat.

A születendő szociális törvényről szólva kifejtette: az előkészítéskor kiderült, a törvény képtelen lesz minden szociális ügyet felkarolni, ezért szakaszos bevezetésre van szükség.

A felszólalók sérelmezték, hogy a vakok és gyengénlátók foglalkoztatási lehetőségei szűkülnek, pedig a munkából származó jövedelem életbevágóan fontos számukra. A negyven védett munkahely közül nyolc került az összeomlás szélére. A méltányossági közgyógyellátási bizonyítvány beszerzése is egyre több nehézségbe ütközik. A nehézségekre tekintettel szükség van egy, a rokkantak érdekeit képviselő szervezetre - hangsúlyozta Köves Gábor. ● ● ●

KÖZLEMÉNYEK

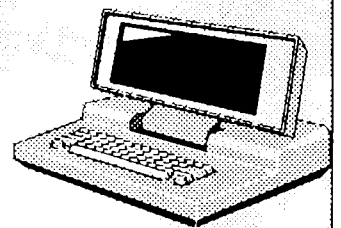

A Vakokért Ifjúsági Klub (VIK) értesíti a tagtársakat, hogy akinek felolvasóra van szüksége, hívja fel Göllesz Zoltánt a szövetség telefonszámán (1210-440) délután 2 és 4 óra között.

*

Felhívom a tudomány iránt érdeklődő és számítógéppel rendelkező tagtársaink figyelmét, hogy októbertől havonta

megjelenik DD-s floppy-n a Tudomány c. folyóirat. A szöveges állomány cserelémez ellenében megkapható szövetségünkben Csák Valériánál, ugyanez érvényes a Számítástechnika c. lapnál is.

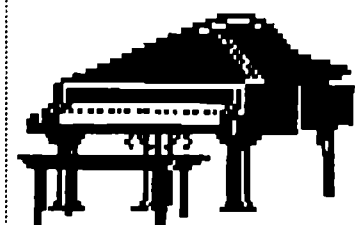
(Ecsedi Csaba)

Kárpáti Tünde: "Szól a szív" - koncertkrónika

Zsúfolásig megtelt a Postás Művelődési Központ díszterme 1992. október 19-én este, a Fehér bot rendezvénysorozat záróaktusaként Németh Tamás zongoraművész és barátai adtak jótékonyági hangversenyt a vak gyermekek javára.

A nemes cél és a színesnek ígérkező műsor a zenebarátok százait vonzotta a patinás helyre. Velencei csillárok pazar fényrel árasztották el az ezüstbrokát tapétás helyiséget, a dobogón várakozó nyitottfedelű zongorát és a mellette sorakozó klavínókat. Kipirult arccal ült a Homérosz kórus a terem egyik benyílójában, lesben álltak a videokamerák és izgatottan nyújtózkodtak a mikrofonok állványzatukon.

Helesfay Katalin igazgatónő rövid bevezetője után felcsattant a taps és a zongoránál Németh Tamás Haendel: Grobschmied változatait játszotta. Ez a derűs hangulatú variációsorozat azonnal megteremtette az est atmoszféráját melyet a kamaraszámokban is érzékeltünk: játékosság és üdeség, egymásra figyelés az együttműködésben. Flamich Mária és Hoffman Rita duettjeit is ez az öröm tette élménnyé. Valóban „baráti” gesztus, hogy a művész volt tanítványait kísérte nagy empátikus készséggel. Bach Airje a D-dúr szvitből Szabó Krisztina érzékenyen formált, nemes hegedűhangján csendült fel, lelkesedéssel tapsolt a közönség a fiatal közreműködőknek és a kíséretet ellátó Németh Tamást ünnepelte.

A Homérosz kórus vonult fel a dobogóra, hogy repertoárjának újabb darabjaival színesítse a műsort. Mozart hat noktürnjéből az első négy hangzott el Varró Attila karnagy ihletett zongorakíséretével. Ezek a visszafogott szerenádzenék remekbeszabott miniatúrái Mozart zsenijének. A kórus muzikálisan, szép dinamikai árnyaltsággal énekelt. Leginkább a „Távol jársz” szövegű noktürn ragadott meg különlegesen szép kódájával. Vágyódás és kétség kottába álmodása így hangzik a kórus ajkán: „Ha láthatlak, ha láthatlak” Éterien szép ez a leheletnyi szomorúság a Dúr zenedarab végén, és ezen a „Szól a Szív” koncerten, vak fiatalok szájából még egy szívszorító felhangot is kapott. Méltán tapsolt a közönség, kitartó lelkesedéssel. Mozart Ave verum motettája azonos karakterű darab, bár tematikája a vallásos áhitat, a kereszten értünk meghalt Krisztus iránti hódolat. A hosszantartó taps alatt levonult a kórus. Varró Attila mellé Németh Tamás társult, és a koncert első felének zárószámaként Mozart négy kézre írt K.381 D-dúr szonátáját hallhattuk. De jól esett ez a vidám, üde hang! A lassú tétel biedermeier kecsessége, a zárótétel virtuóz megoldása. Felszabadult, stílusos interpretációnak lehetünk tanúi, s az est kiemelkedő produkciójának.

Szünetben megindult a közönség - nem a meghirdetett büfé, hanem az eddigi közreműködők felé. A gratulációk, a szíves kézszorítások lelkes biztatások fület gyönyörködtető hangzavarában jutottam arra a gondolatra, – ami a későbbiek során

megerősítést nyert – , milyen találó a meghívó szövege: ezt a koncertet Németh Tamás és barátai adják. Nem sorstársai, kollégái, tanítványai. Más minőségű a kapcsolat. Németh Tamás nem szólóestet ad. Kamarázik. És nem kamarapartneri vannak, hanem barátai akikkel kamarázik. Mindenki tudja: a kísérek memorizálása, megtanulása (különösen ennyiféle és ilyen mennyiségű anyagnál) elképesztő feladat. Ennyi partnerhez alkalmazkodni - lélektani bravúr! A művész tehetsége a biztosíték, hogy sikerül, és ez a mérhetetlen öröm, ami mindenkiéből sugárzik a bizonyíték, hogy ez a siker a szeretet szintjén is adakozik.

A műsor második felét Schubert Asz-dúr impromptu-jével indította Németh Tamás. Schumann levelezéséből tudjuk, hogy az Asz-dúr a barátság hangneme, arról nem is beszélve, hogy a zeneirodalom „legszívhezszólóbb” tételei ebben gyönyörű a hangnemben íródtak. A költői interpretáció után bevonult Szabó Krisztina hegedűs és Salát Ildikó csellista növendék, hogy Schubert B-dúr triójában a művész partnerei lehessenek. A partner kifejezés az érettebb hangon muzsikáló Salát Ildikót valóban megilleti, aki a hangulatos trió után még Rachmaninov Vocalise című művében tett drámai érzékéről tanúbizonyságot, Paganini Mózes fantáziájában pedig oroszlánkörmeit mutogatta. Rodrigo gitárkoncertjének adagiója kissé különös produkció lett, a gitár és a zongora együtthangzása bizarrnak tűnt. Művészsünk és a gitáros Szilvágyi Sándor legnagyobb igyekezete dacára is felemás élmény született. A darab egzotikus különlegessége aratott inkább sikert. Németh Tamás itt mint „zenekar” szerepelt a szó legszínesebb értelmében. Az est fénypontja és ki-

robbanó sikere az utolsó számként megjelölt Kardtánc volt, Hacsaturján műve a Gajae c. balletből. E mindenki által ismert zenekari letét két zongorára, nyolc kézre átírt változatát játszotta Németh Tamás és Lakatos Tamás, valamint Farkas Mátyás és Varró Attila - klavinován. Ezek a Yamaha keyboardok a négy játékos keze alatt fantasztikus hangszíneffektusokkal festették a zenekari hangzást. Lendületes tempó, tökéletes összjáték, a felszabadult muzsikálás öröme sodorta a darabot végkifejletéig. Újra meg újra el kellett játszaniuk. A harmadik változat már valóságos játék volt, négy muzsikós barát, rögtönzött regisztrálási trükkökkel valóságos „klavinova-bemutatót” tartott a közönség hangos derűlsége közepette. Szerencsére ez a kardtánc olyan zene, mely elbírta ezt a „poénkodást”.

Miután a hangulat tetőpontjára hágott, az est szóvivője emléklapokat osztott a közreműködőknek, a koncert szervezőinek és a házigazdának. Tapsvihar kíséretében vonultak ki a résztvevők, hogy fogadják a további gratulációt a szó szerint felforrósodott teremben.

Hazafelé menet a szemerkélő esőben azon tűnődtem, hogy lám, a siker is olyan, mint az öröm, minél többen osztoznak benne, annál nagyobb. Németh Tamás tehetségénél csak a szíve hatalmasabb. „Noé-bárka”, mely a zene ürügyén szeretetben ment át soka-
kat a boldogabb életre.

Mert „Szól a Szív”, megbékél éggel a Föld - és fel-fénylik a szivárvány! ● ● ●

Dr. Vértés László

Óda a fényhez - gondolatok egy könyvről

Könyvismertetések, folyóirat-refe-rátumok sorainak megírása után is adódhat gondja a szerzőnek: hogyan mutasson be egy ragyogó, értékes és tegyük hozzá: különleges könyvet. A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége Budapesten 1992-ben adott közre olyan kötetet, amely - túlzás nélkül - felsőfokú dicséretet érdemel. „Vak és gyengénlátó költők és írók antológiája” - olvassuk és máris köszönjük Erhartné dr. Molnár Katalin főtítka gondoskodását, lelkesedését, közismert irodalomszeretetének megnyilvánulását. Az a mód, ahogyan figyelemmel kísérte a gyűjtést, a válogatást, az összeállítást és a lektorálást, ugyancsak köszönetet érdemel. Nemkülönben elismerésre méltó Lak István odaadó munkája, melyet az életrajzi adatok összeállítása terén végzett. A gondos szerkesztés Körmendi Lajos érdeme.

Mit foglalhatunk össze általános-ságban, elolvasva, sőt újra átolvassva, elemezve, ízlelgetve a műveket? Harminchat szerző alkotásait kapjuk kézhez. A mű hézagpótló. Külön elismerést érdemel a szép kivitel, az ízléses nyomdai munka. Az irodalmárokról szólva: néhányuk alkotásait különböző fórumok, így például a Vakok Világa is, már közölte. Foglalkozásukat tekintve igen változatos megélhetési tevékenységük skálája. Úgyszólván mindegyikükön fájó, maradandó sebeket ejtettek a XX. század infernalis

eseményei, a háborúk okozta múltbéli tragikumok. Nem csekély a száma a fiatalon elhunytaknak. Sokan közülük többféle károsodást is elszenvedtek az évek során. Vakságuk, gyengénlátásuk vissza-visszatérő motívum alkotásaikban. Szembetűnő intellektusuk sokoldalúsága, más műfajokban -zenében, festészetben- való jártasságuk. Továbbfejlődésre, önmaguk képzésére való hajlamuk példaértékű: sokan szereztek diplomát már sérülten, vakon, emeltebb szintű megélhetési lehetőséget, hivatást választva, mi több, kiharcolva ily módon maguknak. Témaválasztásuk humanista beállítottságról tanúskodik. Ennek palettája sokszínű: történelem, tájleírás, szerelem, édesanya, iskola és a magány motiválják alkotásaikat. Műveik döntő többségének alaphangulata - érthető módon - szomorú, pesszimiztikus; egyszer enyhén negatív beállítottságot tanúsít, másszor kifejezetten depresszív színezetű. Számos vers, elbeszélés foglalkozik önnön-helyzetükkel; a remény hiányával, bánatteli titkos vágyakkal látásuk visszanyerése iránt.

Köszönettel, elismeréssel tartozunk mindazoknak, akik akár csak néhány rövid verssel, akár pedig hosszabb novellával, novellákkal szerepelnek az antológiában. Egy részük sajnos, már nincs közöttünk. Akik azonban töretlen optimizmussal írnak érzelmeiket kifejezve, örömet szereznek nekünk,

és azt kívánjuk: még nagyon sokáig gyakorolják alkotó munkájukat, ne mondjanak le ebbéli szenvedélyükről. Szép hivatás mellett kötelezték el magukat. Illesse őket köszönet ezért részünkről, az olvasóktól.

Antológiából kiválasztani, kiragadni szerzőt, művet nem könnyű feladat - tegyük hozzá, kockázatos is abban az értelemben, hogy a tévedés csapdájába eshetünk. Terjedelmi lehetőségünk sincs minden alkotást elemezni, de még csak vázolni sem. Elnézésüket kérjük ezért az olvasóknak, a kötet összeállítóinak és elsősorban a szerzőknek, hogy alábbi válogatásunk némi szubjektivitást tanúsít. Szomorúan lemondva a teljességre való törekvésről, merítsünk a szerzők sokaságából egy - megítélésünk szerint - jellemző csoportot. A felsorolás nem rangsorolás; alfabetikusan követik egymást az autorok.

Baranyiné Miks Mária: „Nincs időnk.” Reális életkép. A befejező sorok tömörítik a mindennapok igazságát:

*„S a túlterhelt világ észre sem veszi,
hogy félig kész gyermeket szülünk.”*

A „Találkozás” című prózai írás gyönyörű, színtiszta érzelmű vallomás az édesanyáról. Idézzük egyik legszebb sorát:

„Nekem Te voltál a legszebb anyuka!”

Buth Emília „Kötéltánc”-a szép hitvallással zárul: *„Elkezdem újra!”*

Csikós Zsuzsa „Sütő Andrásnak” című verse igencsak időszerű. Elgondolkodtató az alábbi részlete:

*„Félnek a szellemverők,
hogy nyújtózkodol, és ők
megsemmisülnek.”*

Csokonai Vitéz Gizella - Csokonai

Vitéz Mihályunk egyik utóda - több kedves, szép verset hagyott ránk. Nézzük a „Világosság” Urához egyik sorát (benne a világ):

„Hisz fény nélkül az egész lét halott.”

„Vágyam” című alkotása szívbe markoló. Ragadjuk ki a „Vigasztaló” c. versének egyik sorát. (Alcíme: Édesanyámnak.)

*„Bánom is én, milyen
körülottem a táj!*

*Ha vidám vagy Anyám,
nékem semmi se fáj!”*

Dani Ferenc műve, a „De profundis” (*Istenhez való segélykiáltás a mélyből*) útmutatása megszívlelendő:

*„A mélyből kiáltok, hogy legyen emberibb
az ember; egymással megférő és szelíd.”*

Farkashalmi Gyula: „Korcs ez a század, mégis enyém” művének már a címe is elárulja például szolgáló mondanivalóját.

Gábor József „Estike”: alábbi két sora igen megrázó.

*„Csak az éj a miénk,
a fekete ország...”*

Gábossy József elbeszélése, a „Fáni” könnyeket fakaszt. Egy lovacska történetét írja le: a kötet egyik legsikerültebb része.

Göndics Mária Anna „Körülmények” című életképe a fiatalok szerelmének korántsem sablonos ábrázolása, a családalapítás borús oldalát, de vidámságát is hűen ábrázoló írás.

Ihász Kovács Éva költeményének, az „Égi Barbizonban”-nak alcíme: In memoriam Munkácsy Mihály. Olvaszuk, ahogy valóban igaz:

*„Szíveinkben és csupa színben
köztünk élsz, nagy kolorista.”*

Juhász Imre megkapó verse a „Csak csend legyen...”. Idézzük:

*„Csak csend legyen végre,
csak csend legyen,
csak csend legyen és BÉKE.”*

Így van, így vágyódunk valamennyire a békére, a csendre és a nyugalomra. Bárcsak az ezt megakadályozó hatalmasságok olvasnák e verset!

Krúzselyi Erzsébet „Szürke szemüveggel” című költeménye az egész gyűjtemény egyik legmegrázóbb alkotása. Újból előbukkanó szavai: „Álljatok meg, épek”, a rászorulókkal mellett, az úton, az életben - nem is tudunk másképp emlékezni, mint óhajtani: olvassák minél többen e sorokat, gondolkodjanak el, ne feledjék a költő szavait!

Molnár Gábor őserdei kalandok írója, ifjúsági író, sok-sok kötet szerzője. Úgy érezzük, köztünk van még mindig, pedig 1980-ban távozott. Ismert, elismert alkotó, művész, örülünk, hogy egyik útirajzának néhány oldala helyet kapott az antológiában.

Rácz J. Zoltán több verse közül emeljük ki az „Otthont keresek” címűt. Soraiban élet-tragédia, szenvedés, ki mondva a kérdés:

„Világtalanul az életem mit ér?”

Majd ismét a többiekhez, a látókhöz fordulás, a jövő vágya:

*„Hát bekopogtatok a házak ablakán,
téged kereslek, szólj; szólj, merre vagy, házám?”*

Szántó György szintén népszerű író, elsősorban történelmi és ifjúsági regényei (*Mozart kutyája, stb.*) révén. A kötetbe került munkái sajnos, nem

a legjobbak közül valók. Persze, nyilvánvalóan nemcsak a recenzens, hanem a szerkesztő is lehet szubjektív!

Varga Katalin: „Hiányzol”. Kérem, hadd írjam ide: a lírai költészet egyik leggyönyörűbb kompozíciója. A költőnő 30 évet sem élt.

*„Így kereslek mindahányszor,
de mindenből Te hiányzol!”*

Zólyomi Erzsébet éppen harminc évet töltött e földön, s „Tükröm, tükröm” c. lírai alkotása ugyancsak tökéletes alkotás, benne van a vakon élő, de mindenkoron remélő ember álma, a keserű lélek, a vágy a látásra.

*„Elzokogom azt az áldott,
azt az egy szót: azt, hogy látok.”*

Négyszáz oldal. Életek, emberi sorok, álmok, tapasztalatok. Sokszor hánytorgatják föl, hogy az olvasók elfordulnak a verseskötetektől. Talán időhiány miatt, esetleg érzelmi töltöttséget nélkülözve. Lehet. Akár a kortárs költők szemére is vethetnénk a rideg tényt. De hadd kérjünk meg mindenkit: szánjon rá néhány órát, vegye kezébe az antológiát. Olvasson bele. Aztán majd - bizzunk benne - lesz kedve újra elővenni. Levenni a polcról, ahogy azt ajánlani szokták. Megállni a rohanásban. Csak néhány sort felidézni, merengeni egy kissé életeken, alkotásokon. Nekünk is akartak valamit mondani, s nyugtázhatjuk: nem lekicsinyelhető színvonalon.

Azt hiszem, könyvkiadásunk, állami kiadóink, terjesztőink nagyon sokat mulasztottak. Bizzunk benne: újabb, bővebb kiadással nem váratnak sokáig, vállalják. Régi köteleességük.

„Álljatok meg, épek” - hangzik fel újra s újra - „Álljatok meg, épek!”

Lak István

Őszi döntő a harmadik évben

Az ez évi műveltségi játék döntője október 18-án volt szövetségünk budapesti székházában. Ebben az esztendőben 13 megyéből már 22 csapat vett részt a „Hogy súlya legyen a szónak” c. játékban. A tavaszi elődöntőkből, Győrből egy Budapest és Pest megyei-, és a Győr-Moson-Sopron megyei-; Miskolcra Heves megye és Jász-Nagykun-Szolnok megye-; Szegedről pedig Borsod-Abaúj-Zemplén megye csapata jutott el a játék őszi döntőjébe.

Az esős idő ellenére a megyékből és a fővárosból számos érdeklődő, szurkoló kísérté el kedvenceit. Több mint 100 érdeklődő kísérté figyelemmel az izgalmas játékot. Az országos műveltségi játék előkészítését, szervezését már harmadik éve Baranyiné Miks Mária és Rózsa Dezső irányítja. A programokat, kérdéseket sok-sok munkával, türelmen lelkesedéssel állították össze. Ők voltak valamennyi döntő játékvezetői is. Munkájukat számosan, egyének és közösségek segítték. Szövetségünk főtitkára, Erhartné dr. Molnár Katalin volt a játék fővédnöke. Egyben elnöke volt a döntő zsürijének is, amelynek tagjai voltak még Péczkáné Kovács Mária tanárnő és dr. Vértes László gerontológus is. A játék lebonyolí-

tásában többen is közreműködtek. A több fordulóból álló döntőben különböző témájú (irodalmi, történelmi, földrajzi, zenei, kémiai, fizikai, matematikai, háztartási, sport) kérdések szerepeltek. A kb. négyórás játék végére kialakult a végeredmény. Az izgalmas játék befejezésekor a csapatokat csak egy-egy pont választotta el egymástól, sőt azonos pontszámúak is voltak. Ezeknek még külön pótfeladatokat kellett megoldaniuk, hogy kialakuljon a sorrend.

Végül is a legtöbb pontot a Szegedről bejutott Budapest és Pest megyei csapat szerezte, ők kapták meg a 20 000 forintos fődíjat. E csapat megyéjének nevét felírták a vándorserlegre, mely egy évig az ő birtokukban lesz. Győr-Moson-Sopron megye csapata a második helyen végzett. Csapatuk minden tagja egy-egy konyhamérleget kapott, amely vakok részére érzékelhető jelzésekkel van ellátva. A győri elődöntőből bejutott másik budapesti csapat minden tagja egy beszélő számológépet vehetett át. Zsebriasztó készülékkel védhetik magukat (*veszély esetén*) a Heves megyei csapat tagjai. Jász-Nagykun-Szolnok megye csapatának tagjait személyenként tíz db. magnókazettával jutalmazták. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei csapat tagjai 5-5 db. magnókazettát vehettek át.

28

A játék elődöntői és döntője során 120 tagtársunk vett részt e fontos kulturális megmozduláson. De játszhattak az egyes helyszíneken a közönség soraiban lévő játékoskedvű sorstársak is. A játék négy helyszínén ebben az esztendőben 400 tagtársunk és kísérőik voltak jelen. Közönségteremtő, egyesületformáló jelentősége igen nagy e játéksorozatnak. A szórakozás mellett sok-sok új ismeretet szerezhettek a résztvevők. Az idén növekedett az érdeklődés a játékok iránt. Ez igen fontos, mert így a sorstársak a távoli megyékben élőkkel és a látókkal köthetnek új ismeretséget. A játéksorozat a kultúra értékeire, annak megismerésére irányítja

a figyelmet.

Néhány észrevétel, vélemény a játék döntője után: kicsit hosszú a négyórás játék; a kártyarendszer kizárta a játékból a közönség egy részét; a korábbi évekhez képest most egy kissé túlvariálták a játék menetét; a tudományos jellegű kérdéseket nagyobb pontszámmal kellene jutalmazni, mint a technikaikat.

Ezen apróságokon túlmenően a játék végső értékelése igencsak pozitív. Maximális elismerés illeti a szervezők sikeres munkáját, melyet a közönség nagyszámú részvételével is honorált. A szervezők, dr. Baranyiné Miks Mária és Rózsa Dezső köszönik a segítők munkáját, a kellemesen együtt töltött napokat és a kollektív játék örömét. ● ● ●

Arató András:

Beszélő Teletext-kártya

Elkészült egy újabb beszélő teletext-berendezés, melynek segítségével a vakok és gyengénlátók számára elérhető a televízió által sugárzott szöveges információ.

Az IBM Pc-be dugható kártyát a TeleCompuText Kft. fejlesztette ki és forgalmazza Kiss Gyula vezetésével. Ez egy kisméretű 8 bites kártya, mely a Pc-ből kapja a tápellátást. Egy külső BNC típusú csatlakozóval rendelkezik, ez fogadja a szabványos video-jelet vagy az ilyen kivezetéssel ellátott televízió-

ból, vagy pedig egy videómagnóból.

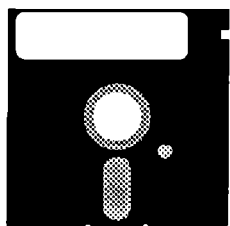
A teletext-kártya a BraiLab Pc adapter és szoftver segítségével szólal meg. A kártyához kifejlesztett gazdag szoftver minden elemé élvezhető vakon is, mert a fejlesztők a BraiLab alkotóival konzultálva módosították azt. A program menüvezérelt, így hasonló módon, mint a BraiLab Plusz ablakparancsai, a nyilak mozgatásával választhatók a funkciók. Lekérhető a sugárzott információ összes oldala, vagy an-

nak egyes részei is. Ez azzal az előnnyel jár, hogy a Pc. disc-jén kerestetni lehet szövegre. Persze mód van az ún. élő üzemmódra is.

Ebben az élő üzemmódban van egy érdekes lekérési lehetőség. A teletextadás kiindulási oldalán, a 100-as számún, állandóan változó tartalomjegyzék-sor is található a 23-ik sorban. Ez felhívja a figyelmet azokra a hirdetésekre, fontos közleményekre, melyek a sugárzott többszáz oldal valamelyikén található.

Ezt a BraiLab Pc-vel úgy olvashatjuk el, hogy off-line-ba kapcsolunk az insert gomb lenyomása mellett a del gomb megnyomásával. Ezután az F1 billentyűvel kiválasztjuk az ernyőn azt az ablakot, ahol a teletext oldal található, begépeljük a változó sort tartalmazó sor számát és a szóköz-billentyűvel felolvastatjuk az éppen aktuális üzenetet. Ezt azért tehetjük meg, mert az off-line alatt a sor élő adás közben szabadon változhat.

Egy másik érdekes lehetősége a TeleCompuText Kft. programjának, hogy a számunkra érdekes oldalakról egy térképet készíthetünk, így csak azok disc-re vitelét kell kivárnunk. A tá-

rolt oldalakat sorban előre vagy hátra lapozhatjuk (K következő, E előző) parancsokkal, számszerint is hivatkozhatunk rájuk (O oldal, és egy 3 jegyű szám), és amikor akar-

juk, felolvastathatjuk magunknak az F parancssal. Persze amíg ismeretlenek az egybetűs parancsok, tájékozódhatunk a menü alapján a fel-le nyilakkal. Ha off-line-ban megnézzük a menü sorát, akkor a nagybetűvel jelzett karakter utal az egybetűs parancsra. A felolvasó parancs nagy előnye, hogy a szövegben található gyakori rövidítéseket idegen szavakkal beírhatjuk a BraiLab Pc kivételszótárába. Ezzel azokat szépen és érthetően olvassa el a szintetizátor. A TeleCompuText kártyája 15 000 forint. Beszerezhető a szövetségen keresztül, vagy közvetlenül a forgalmazótól: Kiss Gyula 1119. Budapest Major u. 12/b. Telefon: 186-49-75.

Összefoglalva örömmel mondhatjuk, hogy ma már a vakok és gyengénlátók is hozzájuthatnak a látókkal egyidőben azokhoz a friss információkhoz, melyekhez a számítástechnika és a digitális kommunikáció segítségével néhány éve még képtelenek lettek volna. Végül ízelítőül néhány téma a képűrságból: hírek, sport, időjárás, közlekedés, TV-műsorok, programok, hobby, naptár stb.

A KFKI Mérés és Számítástechnikai Kutató Intézetben továbbra is szívesen állunk rendelkezésére tanácsainkkal azoknak a fejlesztőknek és kutatóknak, akik számítástechnikai eszközeikkel a látássérülteket kívánják szolgálni. ● ● ●

Ősszel a dunántúli dombok között

Szövetségünk budapesti turista szakosztálya 1992. szeptember 25-27 között háromnapos kirándulást szervezett a Balatontól délkeletre. Erre az alkalomra a Budapesti Hőerőmű Vállalat díjtalanul bocsátotta rendelkezésünkre autóbuszát, melyet Matók Mihály, az üzem dolgozója vezetett. Az idegenvezetői feladatokat ezúttal Szauter Ferenc látta el, aki kitűnően végezte el ezt a számunkra oly fontos munkát.

Utunk első állomása a Fejér megye délnyugati részében lévő Dég községben volt. A település egykor a Festetics család birtokát képezte. Itt a műemlék kastélyt tekintettük meg, amely 1815-1818 között épült Pollack Mihály tervei szerint. A klasszicista stílusú egyemeletes épület oszlopos oromzatának kiképzése hasonló a Nemzeti Múzeuméhoz. A kastély 1945-ig a Festetics grófi család tulajdonában volt. Ma gyermekotthon működik benne. Az épülethez 25 hektáros hatalmas park tartozik, amely ma természetvédelmi terület. A parkon keresztül folyó Bozót patak mentén tavakat alakítottak ki. A kastélyhoz tartozó hajdani istálló épületében múzeumot rendeztek be. Megnéztük a kastély különböző, szép termeit, majd kb. egyórás sétát tettünk a gyönyörű parkban.

Dégről Szántód-Köröshegyre mentünk. Köröshegyen a XV. században épült műemléktemplomot néztük meg. A szépen helyreállított nagyméretű templomban nyaranta hangversenyeket rendeznek. A szép napos időben folytattuk utunkat tovább.

Ebéd után Balatonszárszóra érkeztünk. Felkerestük a József Attila emlékmúzeu-

mot, amelyet abban az épületben rendeztek be, melyben a költő élete utolsó heteit töltötte. E községben halt meg tragikus körülmények között 1937. december 3-án századunk egyik legnagyobb költője.

József Attila Budapesten született 1905. április 11-én. Apja, Áron, szappangyári munkás volt. Attila 3 éves, midőn apja elhagyja övét. A család úgy tudta, hogy Amerikába távozott. De az 1970-es évek elején egy marosvásárhelyi újságíró ki nyomozta, hogy József Áron Erdélyben telepedett le, ott családot alapított, két héttel élte túl Attila fiát, Temesvárott temették el. József Attila édesanyja küzdelmesen nevelte gyermekeit, Jolánt, Etelkát és Attilát. József Attila 1916-ban írta első költeményét, középiskolás korában egyre több verset alkotott. A költő édesanyja is fiatalon, 40 éves korában halt meg. Jolán nővére az 1950-es évek elején távozott az élők sorából. Etelka még ma is él Budapesten, 89 éves. József Attila Szegeden, Bécsben, majd Párizsban járt egyetemre. Közben több verse is megjelent. Az emlékmúzeumban az intézmény munkatársa sok mindent elmondott a költőről. Sok-sok írás, fotó örökíti meg a költő életét, munkásságát. Az egyik tablón látható a 18 éves József Attila a Nyugat című folyóirat szerkesztőinek körében, a nagyok között: Juhász Gyula, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Szabó Lőrinc és Móra Ferenc társaságában.

A költő szülőházában megnyílt a 6. József Attila emlékmúzeum az országban. Sajnos tavaly a Petőfi Irodalmi Emlékmúzeumban bezárták a rá emlékeztető kiállítást. A szárszói emlékmúzeumban fotók,

emléktárgyak, irások őrzik a költő emlékét. Többek között olvasható Thomas Mann üdvözlése című versének következő sorai, mely magyar kiadású könyvekben, tankönyvekben így található:

Te jól tudod, a költő sose lódit:

Az igazat mondd, ne csak a valódit.

József Attila, amikor 1937-ben Thomas Mann-nak átadta a költeményt, a következőképpen javította ki az idézett rész második sorát:

Te jól tudod, a költő sose lódit:

Az igazat mondd és ne a valódit.

E javított sort a külföldiek így is fordították le, viszont a magyar kiadású könyvek, tankönyvek nem vették át a javított formát.

József Attila földi maradványai többszöri áthelyezés után ma a Kerepesi úti temetőben, édesanyja és Jolán nővére mellett kaptak nyughelyet.

Szárszóról Balatonszemesre mentünk, ahol a Latinovics Zoltán Emlékmúzeumot látogattuk meg. Az 1931-1976 között élt színművész életútját bemutató kiállítás „Az igazság és a lehetőség között” címet kapta. A művész életét és munkásságát fotók, a róla szóló irások, az ő emlékiratai kortársairól, pályatársairól idézik fel. Latinovics Zoltánt Balatonszemesen temették el. Az emlékmúzeumból a temetőbe mentünk a művész sírjához.

A délutáni órákban érkezünk Balatonboglárra, ahol szövetségünk üdülőjében volt szállásunk.

A második napon reggeli után a Kaposvárhoz közeli Szenna községbe utaztunk. Ezen a településen a legutóbbi évtizedig maradtak fenn jelentős néprajzi alkotások. Ezért itt kapott helyet az a szabadtéri néprajzi gyűjtemény, amelyet jelentős összefogással hoztak létre. Először a falu református templomába mentünk be, amely 1785-ben épült népies barokk stílus-

ban. A templom belső fakazettás borítású, amelyet színes, népies motívumok díszítenek. Ebben a templomban lelkészkedett Tildy Zoltán (1889-1961 református pap, politikus, miniszterelnök, köztársasági elnök) 1916-1919 között. A templom után a néprajzi gyűjteményt tekintettük meg. A szabadtéri múzeumot a falu közepén, a templom körül alakították ki. A gyűjtemény lakóházai homlokzatukkal a templomra néznek. A múzeum házait, gazdasági épületeit, berendezési tárgyait a zselici és Belső-Somogyi falvakból (Csököly, Rimakovácsi, Kisbajom, stb.) telepítették Szennára. A napsütéses, nyári időszakban hosszasan elidőztünk e szép, a múltat megőrkítő múzeumban.

Ebéd után Igal községbe mentünk. Csoportunk egyik része a híres gyógyfürdőbe ment, a másik pedig az 1756-ban barokk stílusban átépített, középkori eredetű templomot tekintette meg.

A harmadik nap reggelén Zala községbe utaztunk. Ebben a községben született Zichy Mihály (1827-1906) festőművész, grafikus, aki élete nagy részét Oroszországban töltötte, mint a cári család udvari festője. A művész szülőházában festményeiből, használati tárgyaiból emlékmúzeumot rendeztek be.

Innen Andocs községbe utaztunk. Ott 1500 körül épült késő gótikus szentélyű, a barokk időkben átalakított, híres búcsúhellyé vált templom várja a zarándokokat. Somogy megye legértékesebb műemlék-temploma van Andocson. Mellette az emeletes kolostor pedig a magyar ferencesek talán legszebb barokk építésű otthona található, amely a XVIII. századból való. A templomban késő gótikus, fából faragott szobrok, barokk bútorok és szobrok láthatók. Kalocsáról származik a templom kegyszobra. Andocs több mint 300 éve hí-

res búcsújáróhely. A Szűzanya szobrát minden alkalomra más-más ruhába öltöztetik fel. Több mint 200 népművészeti és remekművű ruhagyűjteménye van a templomnak.

Andocsról tovább utaztunk a dimbesdombos Tolna megyébe. A háromnapos utunk során mindenütt szomorú látványt nyújtott az ez évi pusztító aszály nyoma. Délután érkezünk az 5000 lakosú Simon-

tornyára. A község jelentős műemléke a vár. E középkori erősséget az idők folyamán a főúri családok egész sora birtokolta. A várat az 1970-es években restaurálták. Ma vártörténeti kiállítás és kulturális intézmények, köztük Illyés Gyula emlékkiállítás kaptak benne helyet. Simontornya sokáig volt Tolna megye székhelye. A községben bőrgyár működik.

Egy nagyon jól sikerült, élményekben gazdag kirándulásról az esti órákban érkezünk meg Budapestre. ● ● ●

Megyei Hírek

Rendezvények a Fehér Bot Napján

Október 15-e a Fehér Bot Nemzetközi Napja. E nap táján ebben az esztendőben is minden megyei szervezetben rendezvényeket, ünnepségeket tartottak. Ezekon ünnepi beszédekben köszöntötték a látássérülteket. Foglalkoztak a vakok és gyengélátók helyzetével. Valamennyi helyszínen jelen voltak a helyi Önkormányzatok képviselői, az üzemek, intézmények is képviselték magukat az eseményen.

A legtöbb helyen együtt ünnepeltek látók és látássérültek. Általában mindenütt megjelentek a társszervezetek képviselői is. A legtöbb helyszínen volt ünnepi műsor, amelyben ének- és zeneszámok, szavaltatok hangzottak el. Szinte mindenütt megvendégelték a tagtársakat.

Békéscsabán 15-én zsúfolásig megtelt a megyei szervezet helyisége. Petrics Jánosné elnök mondott ünnepi beszédet. Lévai József a megyei szervezet új titkára pedig bemutatkozott tagtársainak.

A Tolna megyei szervezet Szekszárdon a Művészetek Házában tartotta ünnepségét. Ezen kb. 250 sorstárs és 150 látó ember vett részt. Dr. Zsámár György a szervezet alelnöke mondott ünnepi beszédet. Lak István a szövetség érdekvédelmi szerepé-

ről tartott tájékoztatót. Vasteleki Péter a VKI-ról tartott előadást, majd vakvezető kutyabemutató következett. Kiemelkedően szép műsort adott a Szedresi Általános Iskolások citerás népdalköre.

Nagykanizsán a szervezet helyiségében a Zala megyei szervezet tartotta igen sikeres rendezvényét. Nagyon szép és színvonalas műsort adott a helyi Batthyány Lajos Gimnázium énekkara. Nagy érdeklődést váltott ki a Látássérültek közlekedése című kiállítás, amelyet Csík Lajos állított össze fotók és ismertetőik segítségével. (*Lak István*)

Makón a Maros vendéglőben tartotta a helyi körzeti csoport az ünnepségét. Dr. Jáksó László a megyei szervezet elnöke mondott az alkalomhoz illő beszédet. A beszéd után a látássérültek klubjának citerazenekara szórakoztatta a jelenlévőket. E napon a helyi Rádió-taxi gépkocsijai díjtalanul vitték az ünnepségre és vissza is a tagtársakat. (*Rácz Sándor klubvezető*)

Somogyban a Nagyatádi körzeti Csoport Lábod községben tartotta ünnepségét. Bali István elnökségi tag mondott ünnepi beszédet.

15-én a Kaposvári Városi Televízió beszélgetést sugárzott Juhász Imrével a megyei szervezet elnökségi tagjával, az ismert vak költővel. (*Csík Lajos*)

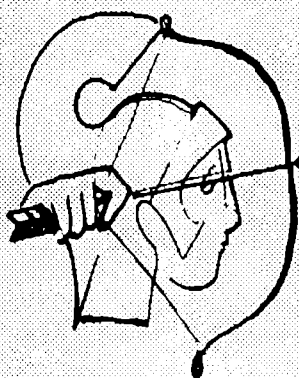
Horoszkóp

a Nyilas jegyében (november 22 - december 21) szülötteknek

December 9-e körül - amikor is teljes holdfogyatkozás lesz az Ikrek jegyének közepén, Ön sem tehet mást, minthogy figyelembe veszi terveivel és elképzelései iránt táplált ellen-szenvet, és higgadtan meghallgatja az ellenvéleményeket. A hónap során bekövetkező helyzetek és események egyre élesebbé, nehezebbé válhatnak. Semmi hatékonyság nem tapasztalható másokkal való együttműködése terén sem. Úgy érezheti, semmit sem lát át tisztán, az igazság valahol rejtekezik. Elképzelhető, hogy december 24-e körül utazni fog. Tanácsosabb lenne azonban ezúttal otthon maradnia, mert éppen ebben az időszakban baleseti veszély leselkedhet Önre. Legjobban teszi, ha erre a hónapra egyáltalán nem tervez utazást, és a hónapot otthonában, pihe-néssel tölti.

Részletek:

A legelőnyösebbek az otthonában rendezendő összejövetelekre, szórakozásra a következő napok: december 4-e, 5-e, 11-e, 12-e, 17-e és 18-a. Csak-hogy most ne számítson annyi segítségre, mint amennyit az ilyen mulatságok rendezése alkalmával másoktól rendszerint megkap. Hogy

kitalálja, milyen ajándékokot vegyen szeretteinek, az is nagyobb fejtörést okoz az idén, mint tavaly ilyenkor.

Ne felejtse azonban egy percre sem: a gyermekek számítanak az ünnepek örömeire, legalább rájuk teljen a bölcsességéből.

Hogyan oldja meg problémáit?

Amit Önnek 9-e körül mondanak (netán megsúgnak), valószínű, hogy egyáltalán nem igaz. Balga dolog lenne ilyen értesülések alapján elhamarkodottan cselekednie. December 24-e táján tartsa magát távol azoktól, akik állandóan csak azt nézik, mi mibe kerül, vagy legalább is vonuljon vissza a pénzzel kapcsolatos viták, veszekedések elől. Számos félreértést okozhatnak idősebb ismerősei vagy hozzátartozói is. Ne fecsérélje érvekre és ellenérvekre az időt, nem érdemes a kérdéses vitákba beszállnia.

Bizalmas!

A helyzet magaslatára emelkedhet, sőt át is veheti az események feletti ellenőrzést és irányítást a lehetséges krízishelyzetekben, de csak az ünnepek előtt, vagy közvetlenül karácsony után.

Szilveszter éjszakájára:

Szerelem gyújtja lángra a szívét, és éppen Szilveszter éjjelén. Sokkal jobban érzi majd magát kedvese karjaiba zárva, intim kettesben, mint a legragyogóbb, legszórakoztatóbb ó-évbúcsúztató társaságban. Gyönyör és mennyei csengettyű... Most azután harangoznak „odabent”! ● ● ●

Dosek Lajosné: Barcelona, 92

Még fülünkbe cseng a dal, még halljuk a katalánok és spanyolok büszke szavát: 1992-ben háromszorosan is mi vagyunk a világ közepe: Sevillában világkiállítás, Barcelonában Olimpia és Paraolimpia, végül pedig Kolumbusz 500 éve innen indult hajójával az Újvilág felfedezésére. Ez az eufórikus hangulat kísérte a mi szereplésünket is végig a versenyeken. Az úszó- és olimpiai stadionban állandóan telt ház volt, de a többi versenyek színhelyén is. Az óriási képernyőn állandóan figyelemmel lehetett kísérni a versenyek állását. A világcsúcsokat és a spanyol sikereket felállva, nagy hangorkánál, tapsolva ünnepelték és biztatták a versenyzőket.

Az atlétikai versenyeken több számban egyszerre indultak mozgáskorlátozottak és látássérültek. Főleg a kerekes székben versenyzők futószámai keltettek izgalmat az autóversenyeket kedvelő katalánok számára. Sok elő- és középfutam meg döntő követe egymást, közöttük a vak futószámok is, külön IBSA bírák jelenlétében. Újdonság volt, hogy a B1-es versenyzők 100 méteren is vezetőfutóval futottak, nem hívásra. Kívánságuk az volt, hogy négyen egyszerre futhassanak a nyolcsávós pályán, mint a B2-es kategóriában. Az IBSA-értekezleten elhatározták, hogy két kísérleti évet bevezetve megpróbálkozhatnak ezzel, mint ahogy a szem elfedését is kötelezővé teszik a B1-es versenyeken, de két évig mindenki olyan klappét használ, ami neki legjobban megfelel. A következő

VB-n hitelesítik a legmegfelelőbbet.

A látássérültek versenyein 74 ország 921 versenyzője indult: 717 férfi és 204 nő, köztük három magyar. Naponta ötven versenyszámot bonyolítottak le szeptember 4-től 12-ig.

221 arany, ezüst- és bronzérmert nyertek a sportolók az atlétikai pályán. Nekünk csak egy bronz jutott Pazinczár Attila révén B3-as diszkoszvetésben, 36.88 méteres dobásával. Ő súlylökésben negyedik, gerelyhajításban hatodik lett. Ebben a kategóriában elmaradt a pentatlon, mert nem nevezett hat versenyző négy országból. Ebben vártunk volna érmet Attilától.

Súlylökésben Nagy Dénes második helyen végzett; megdöbbenésünkre tiltott szert használt és emiatt diszkvalifikálták. Az eset nagy nemzetközi és hazai visszhangot váltott ki. Becsülettel helyt állt B1-es versenyzőnk, Hegedűs Béla: súlylökésben 10.35 méterrel hatodik, diszkoszvetésben 28.32 méterrel nyolcadik helyezést ért el. Számos világcsúcs született. A legeredményesebb nő, a spanyol Santamaria P. a B1 100 méteren 13.04, 200-on 26.04, 400 m-en 57.79, 800-on 2.19,7 perces eredményei új világcsúcsok. Honfitárssa, a szintén B1-es Ortiz 499 cm-t ugrott távolba. Willing Martina 38.62 méteres gerelyhajítása világcsúcs és jobb a B2-sek

eredményeinél. A kínai Zleng Pei 10.59 méterre lökte a súlyt. Valnickova Pavla 3000 méteren 11,07.65 perce új világcsúcs, 1500 méteren 5,08.03 perc „csak” paraolimpiai csúcs.

Batalova Rima, a FÁK versenyzője B2-ben három aranyat nyert, de nem javított saját világcsúcsán. B3-ban több versenyre nem került sor a jelentkezők kis létszáma miatt.

Férfiaknál B1-ben távolugrásban a japán Ozaki 637 cm-es világcsúccsal győzött. A 200 méter győztese(24.10 mp) a portugál Conceigano 400-on ért el világcsúcsot, 52.60 mp-t.

B2-ben Turro Omar 200 m-es előfutamban világcsúcsot fut 23.23 mp-et, de a döntőben legyőzik. 400 m-en jobbat fut az előfutamban(49.96 mp), de aranyérmet szerez. Sepel Oleg 691 cm-t ugrik, Hegelholz 53.08-at dob gellyel, Khodakov 40.82 m-t diszkosszal, a bolgár Sakelarov 13.35 m-re löki a súlyt és győz.

B3-ban a kubai Cepeda 14.56-ot ugrik hármassugrással. A panamai Gomez 5000 méteren 15,06.17 perccel, a francia Carayon 800 méteren győz világcsúccsal 1,54.79 perccel. 4x100 méteren öt csapat vett részt. 4x400 méteren 6 csapat nevezett.

Világcsúcsok születtek az uszodában is, de mi nem indultunk. Sok új versenyszámot gyakorolnak vak versenyzők és jó eredményeik

egyelőre világcsúcsok. Maratonfutásban is indult 19 vak versenyző a 150 induló között. Ezt az utolsó nap estjén rendezték;

Barcelona sétáló utcáján (Ramblas) indultak és az 1929. évi világkiállítás kapujánál értek célba.

Goalball csapatunk is részt vett az olimpián. A versenyek két hatos csoportokban zajlottak. Csapatunk az "A" csoportban az USA ellen 3:0, Izrael ellen 4:1, Németország ellen 4:2, Egyiptom ellen 2:1 arányú vereséget szenvedett, mindössze Ausztrália ellen tudott csak nyerni 8:3 arányban. Ilyenformán nem került csapatunk a hatos elődöntőbe, sőt a kilencedik helyért folyó meccsen is vereséget szenvedett Spanyolország csapatától, 2:1 arányban, így végeredményben a 10. helyen végzett. A múlt évi Európa-bajnokságon megszerzett harmadik helyezés után ennél többet vártunk csapatunktól. Végeredmény:

1. Olaszország; 2. Finnország; 3. Egyiptom; 4. USA; 5. Kanada; 6. Németország; 7. Izrael; 8. FÁK csapata; 9. Spanyolország; 10. Magyarország; 11. Ausztrália; 12. Algéria.

A nyolc női csapat közül Finnország került ki győztesen; Dánia ezüst, Kanada bronzérmet nyert.

A Paraolimpia versenyek jelentőségét kiemelte a NOB elnökének állandó jelenléte, valamint az, hogy a királyi pár és számos magasrangú személyiség megtisztelte a versenyeket.

A megnyitó- és záróünnepség programja ugyanolyan látványos volt, mint az olimpiáé.

Vendéglátóink mintaszerűen gondoskodtak rólunk. Reméljük, hogy a következő, Atlantában rendezendő olimpián nagyobb sikerrel vesz majd részt csapatunk. ● ● ●

Lak István

Olvasó-szerkesztőségi találkozó**Egerben**

Az MVGYOSZ Heves megyei Szervezete és a „Vakok Világa” című lap szerkesztősége 1992. október 14-én olvasó-szerkesztőségi találkozót szervezett Egerben. Bartha Zsuzsanna lapunk szerkesztője betegsége, Kas László olvasó-szerkesztő pedig halaszthatatlan elfoglaltsága miatt nem vehetett részt az eseményen. Így Lak István lapunk szakmai szerkesztője és Spiegerlberger Zsolt a szövetség Rehabilitációs Osztályán dolgozó polgári szolgálatos vett részt a találkozón.

A Heves megyei szervezet egri helyiségébe kb. 60 személy érkezett a délelőtt 10 órakor kezdődő rendezvényre. Vancsai Katalin a megyei szervezet elnöke üdvözölte a megjelenteket. Ezután Balogh Ferenc az egyesület új titkára mondott rövid ünnepi beszédet a Fehér Bot Napja alkalmából.

Ezt követően Lak István beszédével megkezdődött az olvasó-szerkesztőségi találkozó. Bevezetőjében kiemelte, hogy a 600 körüli taglétszámú Heves megyében a Vakok Világa előfizetőinek száma évek óta magas. Ebben az esztendőben 170 olvasónak jár a lap. Ez a taglétszám arányához viszonyítva országosan a legmagasabb. Ezután röviden ismertette a folyóirat történetét. Lapunk 1938-ban jelent meg Braille írásban, síkírású változatát pedig 1953 óta vehetik kezükbe az olvasók. A következő részben újságunk társlapjairól szólt. Ezek: Irodalmi Füzetek, Zene-Kultúra, Sakkiskola, Gyógymasszór, Rádió és Televízió újság, valamennyi csak Braille írásban jelenik meg. Ezek után folyóiratunk jelentőségéről, a cikkekről beszélt. Újságunk a szövetség hivatalos lapja. Benne az

írások kb. fele az egyesületi élettel foglalkozik. De ismeretterjesztő, kulturális írásokat is találhat az olvasó. Végül kérte a jelenlévőket, hogy bátran, nyíltan mondják el észrevételeiket, véleményüket a lapról, a benne található írásokról.

A tájékoztató beszédet Hanuszka József egészítette ki. Az 1965-ben megalakult Heves megyei szervezetben mindig magas volt lapunk előfizetőinek száma. Ő is kérte, hogy minél többen mondják el véleményüket az újságról.

A találkozó igen aktív volt, kb. 15 hozzászóló mondta el észrevételét, véleményét a lapról. Többen is kifogásolták, hogy a megyei tudósítók írásait gyakran nem közlik „a megyéket mostoha gyermekként kezelik”. Általában örömmel olvassák a vakokra vonatkozó jogszabályokat, ezt nagyon hasznosnak tartják. Kérték, hogy az elnökségi tudósításokban közöljék a testület legfontosabb határozatait. Azt is többen kérték, hogy az árueledásban kapható segédeszközök listáját időről-időre közölje a lap. Az egészségügyi rovatban írjanak a betegségek felismeréséről, megelőzéséről. Az is kifejezték, hogy örömmel olvassák az ismeretterjesztő írásokat, az aktuális évfordulókról való megemlékezéseket. Kérték azt is, hogy a lapban ismét legyen Halálórási rovat. Ezt nem csak azért kérték, mert ez kb. másfél évtizede volt, hanem azért is, hogy tudjanak távoli ismerős tagtársaik létéről vagy nem létéről. Már korábban másutt is, de Egerben is többen kérték, hogy a Vakok Világának legyen hangos változata is. Erre nagy szükség lenne, mivel sokan már a sík változatot nem tudják olvasni, a Braille írást meg már —

a magas életkoruk miatt — nem tudják megtanulni. Egyébként a vakügyi folyóiratoknak a legtöbb nyugati országban van hangosított változata.

A hozzászólásokra Lak István és a megyei szervezet vezetői válaszoltak. A szakmai szerkesztő kérte, hogyha bárki a megyéből valamilyen eseményről, ünnepségről küld tudósítást, azt lehetőleg a rendezvényt követő egy-két napon belül küldje be a szerkesztőségbe. Ha későn érkezik a tudósítás, akkor aktualitását veszti és már nem lehet közölni. Az elnökségi üléseken hozott határozatokat minden esetben közli a lap. Az árueledásban kapható segédeszközökből a megyei szervezeteknél legyen mintakollekció, amelynek segítségével megismerhetik a tagtársak a kapható eszközöket és amelyikre szükségük van,

azt akkor időben megtudják rendelni. A lap szerkesztőségi munkatársa megígérte, hogy továbbítja az illetékeseknek, illetve az elnökségnek a Halálozási rovat kérését, továbbá a Vakok Világa hangosított változatának felvetését, javaslatát. Végül örömmel nyugtázta a lapra vonatkozó elismerő megnyilvánulásokat.

Egy igen aktív, építő jellegű találkozó volt Egerben. Sok-sok hasznos észrevétel, javaslat hangozott el, amelyeket munkája során a szerkesztőség fel fog használni. Fontosnak tartjuk az olvasókkal való minél gyakoribb találkozást, amelynek hasznos jelentősége van a további munka érdekében. A szerkesztőség köszöni az észrevételeket, amelyek segítik a hibák megszüntetését, és hozzájárulnak a lap színvonalának javításához.

HIRDETÉSEK

Fiatal, látó hölgy szívesen segítene idős, rászoruló nemlátó személyeknek. Nagytakarítást, bevásárlást, baráti beszélgetést - amennyiben ez szükséges az esetlegesen felmerülő gondok, problémák megoldására - vállal. Kapcsolatban állok nemlátókkal, ezért úgy érzem, tudnék segíteni. Elsősorban olyan személyek jelentkezését várom, akik mélyérzésű, hívő emberek. Csak budapestieknek tudok segíteni. A Várvölgyi Jánosnének szóló leveleket a következő

címre kérem: Kiss László, 1115 Budapest, Szentpéteri út 3. III. em. 8.

*

Nagyon jó állapotban lévő Optacon olvasókamera kedvezményes áron sürgősen eladó. Érdeklődni lehet: Bodo nyi Andreánál, Lőrinci, 3021 Ságvári u. 65.

*

Vak házaspár kedvezményes albérleti lehetőséget keres. Szíves ajánlatokat kér: Miklós Tibor, 1062. Budapest, Benczúr u. 4. Telefonszám: 122-90-28

Készült a Libra Ipari Termelő és Szolgáltató Kft. nyomdájában, 1300 példányban. Felelős vezető: Rózsavölgyi László ☎ 166-44-09

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P Í R O N
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R
YOUR PICTURES ARE NICE ON F O R T E P H O T O P A P E R S

PHOTO FILMS
PHOTO
AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
F O R T E A N Y A G O K A T !

BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L I E N !

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O - M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !

F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

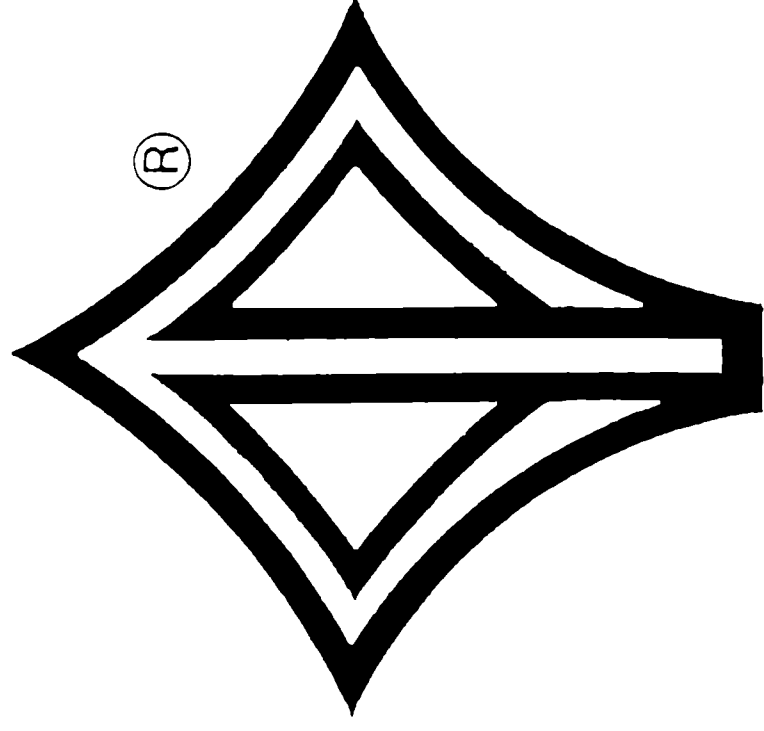
2691 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022

HUNGARY

*Sport- és
szabadidőruházat*

*Sport- és
szabadidőruházat*

*Sport- és
szabadidőruházat*

Gyártja:

SENIOR

VÁCI KÖTÖTTÁRUGYÁR

PROXERV az Ön partnere !
Informatikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
☎ Budapest, 1052 V. Fehérhajú u. 2. ☎ 1-374-255

Számítástechnikai tanácsadás, rendszerfejlesztés

TITKÁR iroda automatizálási rendszer

- ☞ Partner nyilvántartás és céginformáció
- ☞ Lekérdezések
- ☞ Levelezés hat nyelven, szövegszerkesztővel
- ☞ Ki- és bejövő iratok iktatása
- ☞ Határidő nyilvántartás, időpont egyeztetés
- ☞ Feljegyzések kezelése
- ☞ Közvetlen telefax küldés és fogadás

Oktatás

- ☞ Alapfokú számítástechnikai ismeretek
- ☞ PC számítógép kezelés
- ☞ WORD szövegszerkesztő

Műszaki szolgáltatások

- ☞ Számítógépek és hálózatok telepítése
- ☞ Számítástechnikai eszközök javítása
- ☞ Szervíz

Komplex kereskedelmi rendszer

Export és belkereskedelmi modul

- ☞ Ajánlatok, engedélyek, kötések és a lebonyolítás kezelése
- ☞ VÁM 91
- ☞ Ügyletkövetés
- ☞ Teljeskörű gépi okmányolás
- ☞ Telefax kapcsolat

Import modul

- ☞ Megrendelések, ajánlatok, engedélyek, kötések és a lebonyolítás kezelése
- ☞ VÁM 91
- ☞ Ügylet követés
- ☞ Teljeskörű gépi okmányolás
- ☞ Telefax kapcsolat

Főkönyvi és folyószámla rendszer

- ☞ Analitikus és főkönyvi nyilvántartás
- ☞ Széleskörű lekérdezési lehetőséggel
- ☞ Állományszintű kapcsolat a kereskedelmi rendszerekkel

*Rendszereink egymással kapcsolhatók, modulonként is megvásárolhatók
Számítástechnikai segédanyag kereskedelem*

